

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Πολιτική Οικονομία

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ 2022-23

ΑΘΗΝΑ 2022

Στοιχεία Επικοινωνίας:

Ταχυδρομική διεύθυνση:

ΠΜΣ Πολιτική Οικονομία, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών,
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών,
Ευριπίδου 14, 105 59 Αθήνα | 5ος Όροφος

Τηλέφωνο Γραμματείας ΠΜΣ: 210 3689813

Email Γραμματείας: mscpolecon@econ.uoa.gr

Ιστοσελίδα ΠΜΣ: <https://mscpoliticalconomy.econ.uoa.gr/>

Διευθυντής ΠΜΣ:

Θ. Μανιάτης, Καθηγητής

Συντονιστική Επιτροπή:

Γ. Αργείτης, Καθηγητής

Ν. Θεοχαράκης, Καθηγητής

Μ. Κουντούρης, Λέκτορας

Σ. Κώτσιος, Καθηγητής

Έκδοση: Οκτώβριος 2022

Πρόλογος

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Πολιτική Οικονομία φιλοδοξεί να αποτελέσει ένα πρωτοποριακό πρόγραμμα σπουδών και ως τέτοιο να καλύψει ένα μακροχρόνιο γνωστικό κενό στην μελέτη των οικονομικών και κοινωνικών φαινομένων σε μεταπτυχιακό επίπεδο στην Ελλάδα.

Το περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών του ΠΜΣ στην Πολιτική Οικονομία έχει ως αποκλειστικό στόχο να θεραπεύσει την ανεπάρκεια των υφιστάμενων προγραμμάτων στη διδασκαλία της Πολιτικής Οικονομίας ως ετερόδοξης εναλλακτικής οικονομικής θεωρίας, πέρα από τις όποιες περιορισμένες εκδοχές της κυρίαρχης νεοκλασικής σχολής οικονομικής σκέψης. Ο μεθοδολογικός πλουραλισμός, η έμφαση στον κοινωνικό χαρακτήρα της οικονομικής επιστήμης και ο ρεαλισμός αποτελούν το διακριτό πλεονέκτημα αυτού του προγράμματος, το οποίο φιλοδοξεί, και μέσω της διδασκαλίας και χρήσης σύγχρονων ποσοτικών εργαλείων, να προσφέρει την απαραίτητη κατάρτιση σε όλους όσους αξιολογούν την οικονομική επιστήμη ως τον ακρογωνιαίο λίθο των κοινωνικών επιστημών.

Στον οδηγό που κρατάτε στα χέρια σας υπάρχουν όλες οι απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία του Προγράμματος, τη διάρθρωση του Προγράμματος Σπουδών, τα μαθήματα, τη φοιτητική μέριμνα και τις διαθέσιμες υποστηρικτικές υπηρεσίες προς τους φοιτητές.

Θανάσης Μανιάτης
Διευθυντής ΠΜΣ

Περιεχόμενα

1.	Πληροφορίες για το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	6
1.1	Ιστορία και καθεστώς λειτουργίας	6
2.	Πληροφορίες για το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών	9
2.1	Ιστορική Εξέλιξη	9
2.2	Όργανα Διοίκησης Τμήματος	10
2.3	Εγκαταστάσεις Τμήματος	11
3.	Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Πολιτική Οικονομία	13
3.1	Αντικείμενο και Σκοπός	13
3.2	Απονεμόμενος Ακαδημαϊκός Τίτλος	13
3.3	Προϋποθέσεις και Διαδικασία Εισαγωγής	14
3.4	Χρονική Διάρκεια Φοίτησης	14
3.5	Τέλη Φοίτησης	15
3.6	Πρόσβαση σε περαιτέρω σπουδές	15
4.	Εκπαιδευτική Διαδικασία και Πρόγραμμα Σπουδών	16
4.1	Οργάνωση του Προγράμματος Σπουδών	16
4.2	Διδασκαλία μαθημάτων	17
4.3	Εξετάσεις και αξιολόγηση φοιτητών/τριών	17
4.4	Διάρθρωση Προγράμματος Σπουδών	18
4.5	Περιγραφή Μαθημάτων	20
4.5.1.	-Υποχρεωτικά Μαθήματα	20
4.5.2.	-Μαθήματα Επιλογής	29
4.6	Αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας	41
4.7	Ακαδημαϊκός Σύμβουλος	41
4.8	Λήψη και βαθμός Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών	42

5.	Υποστηρικτικές Υπηρεσίες, Παροχές και Φοιτητική Μέριμνα	44
5.1	Δημιουργία Λογαριασμού πρόσβασης στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες του Πανεπιστημίου Αθηνών	44
5.2	Ηλεκτρονική Τάξη (E-class)	44
5.3	Ψηφιακές Παροχές	45
5.4	Ακαδημαϊκή Ταυτότητα (Πάσο)	45
5.5	Φοιτητική Μέριμνα	45
5.6	Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία του ΕΚΠΑ (ΦμεΑ)	46
5.7	Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών	46

1.

Πληροφορίες για το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

1.1. Ιστορία και καθεστώς λειτουργίας

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ) ιδρύθηκε το 1837 με αρχικό όνομα «Οθώνειο Πανεπιστήμιο». Αποτελέσε το πρώτο Πανεπιστήμιο όχι μόνο του ελληνικού κράτους, αλλά και ολόκληρης της Βαλκανικής Χερσονήσου και της ευρύτερης περιοχής της Ανατολικής Μεσογείου. Το 1932 έλαβε την ονομασία «Εθνικόν και Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιον Αθηνών», την οποία διατηρεί έως σήμερα.

Το ΕΚΠΑ είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, κατά τον νόμο πλήρως αυτοδιοικούμενο, υπαγόμενο σε κανόνες του δημοσίου δικαίου και εποπτευόμενο από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Οι Πρυτανικές Αρχές του ΕΚΠΑ αποτελούνται από τον Πρύτανη και τους Αντιπρυτάνεις ως ακολούθως:

Πρύτανης

Καθηγητής Μελέτιος-Αθανάσιος Δημόπουλος
e-mail: rector@uoa.gr

Αντιπρυτάνεις

- **Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας, αρμόδιος και για τις Διεθνείς Σχέσεις του Ιδρύματος**
Καθηγητής Δημήτριος Καραδήμας
e-mail: vrec-acafir@uoa.gr

- **Αντιπρύτανης Οικονομικών, Προγραμματισμού και Ανάπτυξης**
Καθηγήτρια Χαρά Σπηλιοπούλου
e-mail: vrec-fin@uoa.gr
- **Αντιπρύτανης Διοικητικών Υποθέσεων**
Καθηγητής Αθανάσιος Τσακρής
e-mail: vrec-admin@uoa.gr
- **Αντιπρύτανης Έρευνας και Διά Βίου Εκπαίδευσης**
Καθηγητής Νικόλαος Βούλγαρης
e-mail: vrec-rd@uoa.gr

Η διοικητική δομή του Ιδρύματος περιλαμβάνει:

Σύγκλητος

Η Σύγκλητος αποτελείται από: α) τον Πρύτανη, β) τους Αντιπρυτάνεις, γ) τους Κοσμήτορες των Σχολών, δ) τους Προέδρους των Τμημάτων, ε) τους εκπροσώπους των φοιτητών σε ποσοστό δέκα τοις εκατό του συνόλου των μελών της Συγκλήτου των περιπτώσεων α' έως δ', στ) τρεις εκπροσώπους, έναν ανά κατηγορία από τα μέλη Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Ιδρύματος και ζ) έναν εκπρόσωπο του διοικητικού προσωπικού του Ιδρύματος.

Πρυτανικό Συμβούλιο

Το Πρυτανικό Συμβούλιο αποτελείται από: α) τον Πρύτανη, β) τους Αντιπρυτάνεις, γ) έναν εκπρόσωπο των φοιτητών, που υποδεικνύεται και προέρχεται από τους εκλεγμένους φοιτητές που μετέχουν στη Σύγκλητο και δ) τον εκπρόσωπο του διοικητικού προσωπικού που μετέχει στη Σύγκλητο.

Το Πανεπιστήμιο Αθηνών διαρθρώνεται από ακαδημαϊκές μονάδες δύο (2) επιπέδων:

Σχολές

Η Σχολή καλύπτει μία ενότητα συγγενών επιστημονικών κλάδων και εξασφαλίζει τη διεπιστημονική προσέγγιση, τη μεταξύ τους επικοινωνία και τον αναγκαίο, για τη διδασκαλία και την έρευνα, συντονισμό τους. Όργανα της Σχολής είναι: α) ο Κοσμήτορας, β) η Κοσμητεία και γ) η Γενική Συνέλευση.

Οι 9 Σχολές του ΕΚΠΑ είναι:

- **Θεολογική Σχολή**
Κοσμήτωρ: Αν. Καθηγητής Χρήστος Καραγιάννης
- **Νομική Σχολή**

- Κοσμήτωρ: Καθηγητής Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος
- **Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών**
Κοσμήτωρ: Καθηγητής Νικόλαος Ηρειώτης
- **Φιλοσοφική Σχολή**
Κοσμήτωρ: Καθηγητής Αχιλλέας Χαλδαιάκης
- **Σχολή Θετικών Επιστημών**
Κοσμήτωρ: Καθηγητής Ιωάννης Εμμανουήλ
- **Σχολή Επιστημών Υγείας**
Κοσμήτωρ: Καθηγητής Εμμανουήλ Πικουλής
- **Σχολή Επιστημών της Αγωγής**
Κοσμήτωρ: Καθηγητής Θωμάς Μπαμπάλης
- **Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού**
Κοσμήτωρ: Καθηγητής Κωνσταντίνος Καρτερολιώτης
- **Σχολή Αγροτικής Ανάπτυξης Διατροφής και Δειφορίας**
Κοσμήτωρ: Καθηγητής Νικόλαος Θωμαΐδης

Τμήματα

Το Τμήμα αποτελεί τη βασική εκπαιδευτική και ακαδημαϊκή μονάδα του Ιδρύματος, προάγει την επιστήμη, την τεχνολογία ή τις τέχνες στο αντίστοιχο επιστημονικό πεδίο, οργανώνει τη διδασκαλία στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών και εξασφαλίζει τη συνεχή βελτίωση της μάθησης σε αυτό. Τμήματα τα οποία αντιστοιχούν σε συγγενείς επιστήμες συγκροτούν μια Σχολή.

Όργανα του Τμήματος είναι: α) Ο Πρόεδρος, β) το Διοικητικό Συμβούλιο, γ) η Συνέλευση του Τμήματος, και, εφόσον έχουν συσταθεί Τομείς, δ) ο Διευθυντής του Τομέα και ε) η Γενική Συνέλευση του Τομέα.

Στο Πανεπιστήμιο Αθηνών λειτουργούν 43 Τμήματα.

Το ΕΚΠΑ σε αριθμούς				
45.473	27.173	8.033	2.000	1.051
Προπτυχιακοί φοιτητές	Μεταπτυχιακοί Φοιτητές και Υποψήφιοι Διδάκτορες	Αλλοδαποί φοιτητές όλων των βαθμίδων	Διδακτικό, Ερευνητικό και Εργαστηριακό Προσωπικό	Διοικητικό Προσωπικό

2.

Πληροφορίες για το Τμήμα Οικονομικών Σπουδών

2.1. Ιστορική Εξέλιξη

Η διδασκαλία της πολιτικής οικονομίας ξεκίνησε με την ίδρυση του Πανεπιστημίου Αθηνών, στην αντίστοιχη έδρα της Νομικής Σχολής. Πρώτος καθηγητής στην έδρα αυτή, την οποία διατήρησε μέχρι το θάνατο του, ήταν ο Ιωάννης Αλεξ. Σούτσος (1804-1890). Μαθητής του φιλελεύθερου οικονομολόγου Pelegriano Rossi, ο Σούτσος προτιμούσε τον όρο «πλουτολογία» για την πολιτική οικονομία. Άλλοι διασημοί καθηγητές πολιτικής οικονομίας και δημόσιας οικονομικής στη Νομική Σχολή ήταν ο Ανδρέας Μ. Ανδρεάδης (1876-1935) του οποίου τον επικηδέιο στην Economic Journal έγραψε ο John Maynard Keynes, ο Άγγελος Αγγελόπουλος (1904-1995), ο Ξενοφών Ζολώτας (1904-2004), ο Κυριάκος Βαρβαρέσος (1884-1957) και ο Γιάγκος Πεσμαζόγλου (1918-2003).

Από το 1926 έως το 1967 εξειδικευμένα μαθήματα οικονομικής επιστήμης προσφέρονταν στο πλαίσιο της Νομικής Σχολής. Μετά από τρία έτη κοινών μαθημάτων, οι φοιτητές είχαν την δυνατότητα να επιλέξουν στο τέταρτο έτος των σπουδών τους μεταξύ δύο κατευθύνσεων: νομική ή οικονομική.

Το 1967, οι δύο αυτές κατευθύνσεις οδήγησαν στην ίδρυση, εντός της Νομικής Σχολής, δύο νέων τμημάτων: Το Τμήμα Νομικής και το Τμήμα Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών στο οποίο τα πρώτα τρία έτη ήταν κοινά ενώ οι φοιτητές επέλεγαν μεταξύ των Πολιτικών και των Οικονομικών Επιστημών στο τέταρτο έτος των σπουδών τους. Το 1972 εντός της Νομικής Σχολής, το Τμήμα Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών διαιρέθηκε στα Τμήματα Οικονομικών Επιστημών και Πολιτικών Επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης. Το 1982 ιδρύθηκε η Σχολή Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών με τα παραπάνω τμήματα, η οποία λειτούργησε έως το Ακαδημαϊκό Έτος 2012-13.

Από το Ακαδημαϊκό Έτος 2013-14, το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών ανήκει στη Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών και είναι ένα από τα οκτώ Τμήματα της Σχολής.

2.2. Όργανα Διοίκησης Τμήματος

Όργανα διοίκησης του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών είναι:

- 1) Η Συνέλευση του Τμήματος
- 2) Το Διοικητικό Συμβούλιο
- 3) Ο Πρόεδρος (και ο Αναπληρωτής Πρόεδρος) του Τμήματος
- 4) Οι Γενικές Συνελεύσεις των Τομέων
- 5) Οι Διευθυντές των Τομέων

Οι αρμοδιότητες των οργάνων αυτών καθορίζονται με βάση τον νόμο [4957/2022](#) αλλά και σύμφωνα με την μέχρι σήμερα ισχύουσα νομοθεσία.

Τις θέσεις του Προέδρου και Αναπληρωτή Προέδρου του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών με θητεία δύο ετών από 01η -09-2022 έως 31η -08-2024 κατέχουν:

Πρόεδρος

Καθηγητής Στέλιος Κώτσιος
e-mail: skotsios@econ.uoa.gr
Τηλέφωνο: 210 3689452

Αναπληρωτής Πρόεδρος

Καθηγητής Δημήτριος Καινούργιος
e-mail: dkenourg@econ.uoa.gr
Τηλέφωνο: 210 3689449

Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών είναι οργανωμένο σε έξι (6) Τομείς που περιλαμβάνουν τις συγγενέστερες ειδικότητες. Οι Τομείς αυτοί είναι:

- I. Πολιτική Οικονομία**
Διευθύντρια: Καθηγήτρια Γεωργία Καπλάνογλου
- II. Ιστορία, Οικονομική Ανάπτυξη και Διεθνής Οικονομική**
Διευθυντής: -
- III. Οικονομία, Πολιτική και Κράτος**
Διευθυντής: Καθηγητής Γεώργιος Αργεΐτης

- IV. Οικονομική και Διοίκηση των Επιχειρήσεων – Χρηματοοικονομική**
Διευθυντής: Αναπληρωτής Καθηγητής Γεώργιος Δότσης
- V. Φιλοσοφία, Μεθοδολογία και Ιστορία**
Διευθυντής: -
- VI. Μαθηματικά- Πληροφορική και Στατιστική-Οικονομετρία**
Διευθυντής: Αναπληρωτής Καθηγητής κ. Βασίλειος Κατσίκης

Για την υποστήριξη της ακαδημαϊκής λειτουργίας του Τμήματος, λειτουργούν διάφορες θεσμοθετημένες επιτροπές και μονοπρόσωπα όργανα που συγκροτούνται με πρωτοβουλία του Προέδρου του Τμήματος ή με αποφάσεις θεσμικών οργάνων.

2.3. Εγκαταστάσεις Τμήματος

Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών στεγάζει τις δραστηριότητες του στα ακόλουθα κτήρια:

Σοφοκλέους 1 & Αριστείδου (Γρυπάρειο Μέγαρο)

- 4ος όροφος: Βρίσκονται η Αίθουσα Διαλέξεων, η Αίθουσα Συνεδριάσεων, γραφεία μελών ΔΕΠ, το γραφείο του Προέδρου του Τμήματος και τα γραφεία της Γραμματείας του Τμήματος.

Γραμματέας Τμήματος Οικονομικών Επιστημών

Αικατερίνη Σκούρα

e-mail: askoura@econ.uoa.gr

- 5ος όροφος: Στεγάζονται γραφεία μελών ΔΕΠ και Γραμματείες ΠΜΣ
- 6ος όροφος: Στεγάζονται γραφεία μελών ΔΕΠ

Αριστείδου 11

- Βρίσκεται η αίθουσα Αγγελοπούλου καθώς επίσης στεγάζεται η θυρίδα εξυπηρέτησης προπτυχιακών φοιτητών.

Ευριπίδου 14

- Στεγάζονται Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών, το Διδακτορικό Πρόγραμμα Σπουδών, οι Γραμματείες που τα εξυπηρετούν, Εργαστήρια Υπολογιστών και αίθουσες διδασκαλίας.

Σόλωνος & Σίνα (Μέγαρο Θεωρητικών Επιστημών)

Για τις διδακτικές ανάγκες του Τμήματος χρησιμοποιούνται αίθουσες του 1ου, 3ου, 5ου και 7ου ορόφου στο Νέο Κτίριο του Μεγάρου Θεωρητικών Επιστημών (ΜΘΕ).

Βιβλιοθήκη Τμήματος

Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος λειτουργεί στην οδό Ναυαρίνου 13Α, στο δεύτερο όροφο, στο κτήριο του Νέου Χημείου.*

Η Βιβλιοθήκη συνολικής έκτασης 800 τ.μ. αποτελείται από δύο αναγνωστήρια, αίθουσα υπολογιστών, τμήμα δανεισμού και τμήμα επεξεργασίας υλικού. Φιλοξενεί περίπου 22.000 τόμους βιβλίων που χρονολογούνται από τις αρχές του 20ου αιώνα έως σήμερα και χωρίζονται σε παλαιά και νέα συλλογή. Έχει 17 τίτλους περιοδικών οικονομικού περιεχομένου σε έντυπη μορφή, εκ των οποίων 17 τίτλοι εξακολουθούν να έρχονται σε έντυπη μορφή, ενώ οι υπόλοιποι είναι πλέον αναζητήσιμοι ηλεκτρονικά. Συγκεκριμένα, το ΕΚΠΑ παρέχει μέσω του Δικτύου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (HEAL – Link) ηλεκτρονική πρόσβαση σε περισσότερους από 9.000 τίτλους περιοδικών με ευρεία θεματική κάλυψη.

Η Βιβλιοθήκη

κη είναι ανοιχτή: **Δευτέρα – Πέμπτη 09:00 έως 19:30**
Παρασκευή 09:00 έως 16:00

Εξοπλισμός: WiFi, Χρήση PC, Χρήση εκτυπωτή, Αναγνωστήριο, Φωτοτυπίες, Σταθμός εργασίας ΑμεΑ

Τηλέφωνα: 210-3688023-25, 210-3688086

email: oikonepist@lib.uoa.gr.

*Λόγω εργασιών συντήρησης στο κτίριο της Ναυαρίνου 13Α, από τον Νοέμβριο 2022, η Βιβλιοθήκη του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών θα φιλοξενηθεί προσωρινά στο ισόγειο της Σοφοκλέους 1 & Αριστείδου (Γρυπάρειο Μέγαρο), έως την περάτωση των εργασιών στο κτίριο της Ναυαρίνου.

Περισσότερες χρήσιμες πληροφορίες για το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών μπορείτε να βρείτε εύκολα και γρήγορα στην κεντρική ιστοσελίδα του Τμήματος: <https://www.econ.uoa.gr/>

Επίσης, μπορείτε να ακολουθείτε τη σελίδα του στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για να ενημερώνεστε άμεσα για ανακοινώσεις, σημαντικά νέα κ.λπ.

<https://www.facebook.com/dept.of.economics.ekpa>

<https://www.linkedin.com/company/dept-of-economics-ekpa/?originalSubdomain=gr>

3.

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Πολιτική Οικονομία

3.1. Αντικείμενο και Σκοπός

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) στην Πολιτική Οικονομία προσφέρεται από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του ΕΚΠΑ από το ακαδημαϊκό έτος 2019-20.

Το ΠΜΣ έχει ως αντικείμενο την άρτια και ποιοτική εκπαίδευση μεταπτυχιακού επιπέδου στην Πολιτική Οικονομία. Σκοπός του Προγράμματος είναι η συστηματική διδασκαλία των σημαντικότερων θεωρητικών ζητημάτων και μεθόδων ανάλυσης που βρίσκονται στο επίκεντρο της Πολιτικής Οικονομίας, η ανάδειξη της κοινωνικής διάστασης του γνωστικού πεδίου της Πολιτικής Οικονομίας και η άμεση σύνδεση των θεωρητικών προσεγγίσεων με ζητήματα οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής καθώς και κοινωνικού μετασχηματισμού. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε θεωρητικές προσεγγίσεις που αποκλίνουν από την κυρίαρχη οικονομική θεωρία, ώστε να προωθηθεί ο πλουραλισμός των ιδεών και ιδίως αυτών που στοιχειοθετούν το ευρύ φάσμα της σύγχρονης Πολιτικής Οικονομίας.

3.2. Απονεμόμενος Ακαδημαϊκός Τίτλος

Το ΠΜΣ απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) στην «Πολιτική Οικονομία» (**Master of Science in Political Economy**). Οι τίτλοι απονέμονται από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του ΕΚΠΑ.

3.3. Προϋποθέσεις και Διαδικασία Εισαγωγής

Στο Πρόγραμμα γίνονται δεκτοί, κατόπιν επιλογής, πτυχιούχοι ΑΕΙ των τμημάτων οικονομικών, νομικών, κοινωνικών, πολιτικών, θετικών επιστημών ή πολυτεχνικών τμημάτων από αναγνωρισμένα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Τελειόφοιτοι ΑΕΙ των παραπάνω κατηγοριών γίνονται δεκτοί, με την αίρεση της απόκτησης πτυχίου μέχρι και την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου που ακολουθεί.

Ο αριθμός των εισακτέων φοιτητών/φοιτητριών στο ΠΜΣ ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε **τριάντα πέντε (35)** κατ' έτος.

Οι αιτήσεις υποψηφιότητας υποβάλλονται μετά από ανάρτηση της σχετικής προκήρυξης στην ιστοσελίδα του Προγράμματος και του Τμήματος. Η αξιολόγηση των υποψηφίων και η προσφορά θέσεων στο Πρόγραμμα γίνεται σταδιακά καθ' όλη τη διάρκεια υποβολής αιτήσεων και με σειρά προτεραιότητας.

Για την επιλογή των υποψηφίων λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

- το πτυχίο και ο βαθμός αυτού,
- η κατοχή δεύτερου πτυχίου Α' ή Β' κύκλου σπουδών,
- η επαγγελματική εμπειρία,
- η ερευνητική δραστηριότητα,
- οι συστατικές επιστολές και
- η προφορική συνέντευξη.

Με βάση τα συνολικά κριτήρια, η Συντονιστική Επιτροπή καταρτίζει Πίνακα των επιλεχθέντων φοιτητών. Οι εγγραφές στο Πρόγραμμα πραγματοποιούνται τον Σεπτέμβριο-Οκτώβριο, μετά από σχετική ανακοίνωση της Γραμματείας του ΠΜΣ.

3.4. Χρονική Διάρκεια Φοίτησης

Η χρονική διάρκεια φοίτησης για την απονομή του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) του Προγράμματος ορίζεται σε **τρία (3) εξάμηνα πλήρους φοίτησης**. Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών, ορίζεται στα πέντε (5) ακαδημαϊκά εξάμηνα.

Το ΠΜΣ «Πολιτική Οικονομία» παρέχει τη **δυνατότητα μερικής φοίτησης**, κατόπιν αιτήματος του φοιτητή ή φοιτήτριας προς τη Συντονιστική Επιτροπή, η

οποία θα μπορεί να έχει συνολική διάρκεια έως 6 ακαδημαϊκά εξάμηνα.

Ο μεταπτυχιακός φοιτητής με αίτησή του μπορεί να ζητήσει αιτιολογημένα αναστολή φοίτησης, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο συνεχόμενα εξάμηνα. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρούνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης, δηλαδή στα 6 ακαδημαϊκά εξάμηνα.

3.5. Τέλη Φοίτησης

Το συνολικό κόστος φοίτησης ανέρχεται στο ποσό των **3.600 Ευρώ**, το οποίο καταβάλλεται σε 3 ισόποσες δόσεις πριν την έναρξη κάθε εξαμήνου:

1η δόση: 1.200€ (κατά την εγγραφή)

2η δόση: 1.200€ (στην αρχή του β' εξαμήνου)

3η δόση: 1.200€ (στην αρχή του γ' εξαμήνου)

Το τριάντα τοις εκατό (30%) του συνόλου των εγγεγραμμένων φοιτητών ανά ακαδημαϊκό έτος δικαιούται πλήρη απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις του νόμου 4957 (ΦΕΚ Α' 141/21.07.2022) - Άρθρο 86.

Η διαδικασία καταβολής των διδάκτρων για το ΠΜΣ διεξάγεται μέσω του Ειδικού Λογαριασμού Έρευνας του Πανεπιστημίου Αθηνών και δεν προβλέπεται η επιστροφή τους.

3.6. Πρόσβαση σε περαιτέρω σπουδές

Η απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην «Πολιτική Οικονομία» δίνει τη δυνατότητα πρόσβασης σε διδακτορικές σπουδές (3ος κύκλος σπουδών).

Πάνω από το ένα τέταρτο του συνόλου των αποφοίτων του Προγράμματος συνεχίζει ήδη για διδακτορικές σπουδές στην Ελλάδα ή το εξωτερικό.

4.

Εκπαιδευτική Διαδικασία και Πρόγραμμα Σπουδών

4.1. Οργάνωση του Προγράμματος Σπουδών

Το ΠΜΣ ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους. Τα μαθήματα οργανώνονται σε ακαδημαϊκά εξάμηνα σπουδών (χειμερινό και εαρινό), καθένα εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον 13 πλήρεις εβδομάδες διδασκαλίας και 3 εβδομάδες εξετάσεων. Όλα τα μαθήματα εξετάζονται επαναληπτικώς κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου.

Το αναλυτικό ημερολόγιο για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2022-23 είναι:

Χειμερινό εξάμηνο

Περίοδος Διδασκαλίας: από 10 - 10 - 2022 έως και 20 - 01 - 2023

Περίοδος Εξετάσεων: από 31 - 01 - 2023 έως και 17 - 02 - 2023

Επίσημες αργίες

Εορτασμός Επετείου 28ης Οκτωβρίου: Παρασκευή, 28 Οκτωβρίου 2022
Επέτειος Πολυτεχνείου: Πέμπτη, 17 Νοεμβρίου 2022

Διακοπές Χριστουγέννων: από 24 Δεκεμβρίου 2022 έως και 6 Ιανουαρίου 2023

Εορτή Τριών Ιεραρχών: Δευτέρα, 30 Ιανουαρίου 2023

Επέτειος κατάληψης του κτηρίου της Νομικής: Τρίτη, 21 Φεβρουαρίου 2023

Εαρινό εξάμηνο

Περίοδος Διδασκαλίας: από 28 - 02 - 2023 έως και 09 - 06 - 2023

Περίοδος Εξετάσεων: από 19- 06 - 2023 έως και 07 - 07 - 2023

Επίσημες αργίες

Καθαρή Δευτέρα: 27 Φεβρουαρίου 2023

Εορτασμός Επετείου 25^{ης} Μαρτίου: Σάββατο, 25 Μαρτίου 2023

Διακοπές Πάσχα: από Μ. Δευτέρα 10 - 04 - 2023 έως και 21- 04 - 2023

Εργατική Πρωτομαγιά: Δευτέρα, 1 Μαΐου 2023

Αγίου Πνεύματος: Δευτέρα, 5 Ιουνίου 2023

Εξεταστική Περίοδος Σεπτεμβρίου: από 01-09-2023 έως και 29-09-2023

4.2. Διδασκαλία μαθημάτων

Οι διαλέξεις των μαθημάτων διαρκούν 3 ώρες (x 13 εβδομάδες = 39 ώρες το εξάμηνο).

Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται **δια ζώσης**, στην ελληνική ή αγγλική γλώσσα. Σε περίπτωση που για αντικειμενικούς λόγους καταστεί αναγκαίο, ή κριθεί απαραίτητο από τους διδάσκοντες, η εκπαιδευτική διαδικασία δύναται να διεξάγεται με τη χρήση μεθόδων σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, σύμφωνα με τους περιορισμούς και τις προϋποθέσεις του άρθρου 67 του Ν.4957/2022.

Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Οι ανακοινώσεις για την αναβολή και για την ημερομηνία και ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην πλατφόρμα e-class του μαθήματος ή/και οι φοιτητές ενημερώνονται ηλεκτρονικά από τη Γραμματεία του ΠΜΣ.

Στη διάρκεια του εξαμήνου, επιτρέπονται μέχρι τρεις αδικαιολόγητες απουσίες ανά μάθημα, εκτός αν οι διδάσκοντες, που είναι οι αρμόδιοι να διαπιστώνουν την πληρότητα των παρακολουθήσεων φοιτητών, ορίσουν διαφορετικά.

Προς διευκόλυνση των εργαζόμενων μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών,
η διεξαγωγή των μαθημάτων γίνεται τις απογευματινές ώρες
18:00-21:00.

4.3. Εξετάσεις και αξιολόγηση φοιτητών/τριών

Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών και η επίδοσή τους στα μαθήματα γίνεται με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις σε καθορισμένη ύλη, ή με εκπόνηση γραπτών εργασιών ή με συνδυασμό των παραπάνω. Ο τρόπος εξέτασης ορίζεται από τον διδάσκοντα (ή τους διδάσκοντες), σε συνεννόηση με τους φοιτητές/τριες στην αρχή του ακαδημαϊκού εξαμήνου.

Η βαθμολογία των μαθημάτων εκφράζεται με την κλίμακα μηδέν-δέκα (0-10), με βάση επιτυχίας το βαθμό πέντε (5) με διαβαθμίσεις της ακέρατης ή της μισής μονάδας. Η βαθμολογία των μαθημάτων κατατίθεται στη Γραμματεία του ΠΜΣ εντός 20 ημερών από τη λήξη της εξεταστικής περιόδου. Εφόσον κάποιος/α φοιτητής/τρια αποκτήσει κατά την προαγωγική ή την επαναληπτική εξεταστική περίοδο προαγωγικό βαθμό, καμιά αλλαγή της βαθμολογίας του/της δεν επιτρέπεται.

Δικαίωμα συμμετοχής στην εξέταση ενός μαθήματος έχουν μόνον οι φοιτητές/τριες που έχουν εμπρόθεσμα δηλώσει το μάθημα στη Δήλωση Μαθημάτων.

Σε περίπτωση αποτυχίας ή μη συμμετοχής στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων, ο/η φοιτητής/τρια επανεξετάζεται τον Σεπτέμβριο. Σε περίπτωση αποτυχίας τους και στην εξέταση του Σεπτεμβρίου, ο/η φοιτητής/τρια έχει δικαίωμα επανάληψης της εξέτασης άλλη μία φορά, κατά την επόμενη ακαδημαϊκή περίοδο.

Σε περιπτώσεις αντιγραφής, ανεπίτρεπτης συνεργασίας ή λογοκλοπής, το ΠΜΣ εφαρμόζει τις κυρώσεις που προβλέπονται στον Εσωτερικό Κανονισμό Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου.

4.4. Διάρθρωση Προγράμματος Σπουδών

Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων για την απόκτηση του ΔΜΣ ανέρχεται σε ενενήντα πιστωτικές μονάδες (**90 ECTS**). Το Πρόγραμμα Σπουδών προϋποθέτει την παρακολούθηση και την επιτυχή εξέταση σε **δώδεκα (12)** μαθήματα εκ των οποίων:

- τα οκτώ (8) μαθήματα είναι υποχρεωτικά, και
- τα τέσσερα (4) είναι μαθήματα επιλογής.

Τα οκτώ (8) υποχρεωτικά μαθήματα των πρώτων δύο εξαμήνων παρέχουν κυρίως την εισαγωγή, την εξοικείωση και την εμβάθυνση στις διάφορες προσεγγίσεις της Πολιτικής Οικονομίας (κυρίως τη Μαρξιστική, την Κεϋνσιανή, τη μετα-κεϋνσιανή, τη θεσμική, καθώς και στις άλλες νεομαρξιστικές και

ριζοσπαστικές σχολές σκέψης), στην Ιστορία Οικονομικής Σκέψης και στα ποσοτικά εργαλεία που συνήθως χρησιμοποιούνται στις εμπειρικές εφαρμογές της Πολιτικής Οικονομίας.

Στο τρίτο εξάμηνο προσφέρεται ένα ευρύ σύνολο μαθημάτων πεδίου με περιεχόμενο και θεματολογία από τον ευρύτερο χώρο της Πολιτικής Οικονομίας, από τα οποία επιλέγονται τέσσερα.

Πίνακας 1: Διάγραμμα Μαθημάτων με Πιστωτικές Μονάδες

Κωδικός	Μάθημα	Υποχρεωτικό / Επιλογής	ECTS
1ο Εξάμηνο			
A-0001	Πολιτική Οικονομία I	Υ	7,5
A-0002	Πολιτική Οικονομία II	Υ	7,5
A-0003	Ιστορία της Οικονομικής Σκέψης	Υ	7,5
A-0004	Εξέλιξη της Μακροοικονομικής Σκέψης	Υ	7,5
2ο Εξάμηνο			
B-0001	Πολιτική Οικονομία III	Υ	7,5
B-0002	Πολιτική Οικονομία IV	Υ	7,5
B-0003	Θεσμικά Οικονομικά	Υ	7,5
B-0004	Ποσοτικές Μέθοδοι	Υ	7,5
3ο Εξάμηνο			
<i>Επιλογή τεσσάρων (4) μαθημάτων από μία προσαρμοζόμενη λίστα με προτεινόμενα μαθήματα</i>			
C-0001	Σύγχρονη Νομισματική Θεωρία	E	7,5
C-0002	Κοινωνική Πολιτική, Ανισότητα και Φτώχεια	E	7,5
C-0003	Ειδικά Θέματα Προχωρημένης Πολιτικής Οικονομίας	E	7,5
C-0004	Πολιτική Οικονομία και Θεωρία της Πολιτικής	E	7,5
C-0005	Πολιτική Οικονομία της Εργασίας	E	7,5
C-0006	Εφαρμοσμένες Ποσοτικές Μέθοδοι στα Οικονομικά	E	7,5
C-0007	Διεθνής Πολιτική Οικονομία	E	7,5
C-0008	Πολιτική Οικονομία της Ανάπτυξης	E	7,5
C-0009	Μεθοδολογία της Οικονομικής Θεωρίας	E	7,5
Σύνολο: 12 μαθήματα			90 ECTS

Κατά τη διάρκεια των σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται επίσης να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του ΠΜΣ, καθώς και διαλέξεις και άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του ΠΜΣ.

4.5. Περιγραφή Μαθημάτων

4.5.1. Υποχρεωτικά Μαθήματα

A-0001 Πολιτική Οικονομία Ι

Θανάσης Μανιάτης

Περιεχόμενο Μαθήματος

Το μάθημα παρουσιάζει μια πρώτη προσέγγιση στο έργο του Μαρξ στο χώρο της Πολιτικής Οικονομίας και συγκεκριμένα τη μέθοδο, το αντικείμενο του «Κεφαλαίου», τη θεωρία αξίας, τη θεωρία διανομής, τη θεωρία συσσώρευσης κεφαλαίου και την αναπαραγωγή του συνολικού κεφαλαίου όπως εκτίθενται κυρίως στον πρώτο αλλά και στον δεύτερο και τρίτο τόμο του «Κεφαλαίου». Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη θεωρητική συνοχή και στην επικαιρότητα της μαρξικής ανάλυσης για την ερμηνεία των σύγχρονων οικονομικών φαινομένων.

- I. Φιλοσοφία – Ιστορία - Πολιτική Οικονομία - Αντικείμενο του «Κεφαλαίου» - Μέθοδος - Η φύση της Μαρξικής Πολιτικής Οικονομίας – Θεωρία - Πολιτική - Κοινωνική Μεταβολή (Social Change)
- II. Θεωρία Αξίας I: Αξία Τιμή και Χρήμα - Άμεσες Τιμές (Labor Theory of Value I)
- III. Θεωρία Διανομής: (Αξία) Εργασιακής Δύναμης Εκμετάλλευση και Υπεραξία: Η διαδικασία παραγωγής του Κεφαλαίου (X-E-X')
- IV. Εργασιακή Διαδικασία – Μηχανοποίηση - Κεφαλαιοποίηση – Αυτοματοποίηση - Απόλυτη και Σχετική Υπεραξία – Ποσοστό κέρδους – Υπεραξία και κέρδος
- V. Γενικό ποσοστό κέρδους μετασχηματισμός υπεραξίας σε κέρδος και τιμές παραγωγής (Labor Theory of Value II- “prices of production”)
- VI. Συσσώρευση Κεφαλαίου – Μισθοί – «Εφεδρικός Στρατός Εργασίας» Γενικός νόμος της καπιταλιστικής συσσώρευσης – Ανεργία – Ανισότητα – Φτώχεια - Σχήματα αναπαραγωγής

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να γνωρίζει:

- Τη διάκριση (ομοιότητες και διαφορές) Κλασικής Πολιτικής Οικονομίας-Νεοκλασικής Οικονομικής-Μαρξικής Πολιτικής Οικονομίας-Μαρξιστικής Πολιτικής Οικονομίας (κυριότερα ρεύματα και προσεγγίσεις).
- Την έννοια της υλιστικής αντίληψης της Ιστορίας.
- Τις βασικές αρχές της εργασιακής θεωρίας της αξίας.
- Τις έννοιες αφηρημένη εργασία και υπεραξία.
- Τη διαδικασία μετασχηματισμού του χρήματος σε κεφάλαιο.
- Τη διαδικασία απόσπασης υπεραξίας και τις διαφορές απόσπασης απόλυτης και σχετικής υπεραξίας.

- Τη φύση και τις αρχές της εξέλιξης της διαδικασίας παραγωγής στον καπιταλισμό.
- Την έννοια της τιμής παραγωγής, του γενικού ποσοστού κέρδους και του μετασχηματισμού της υπεραξίας σε κέρδος.
- Τα περί τη διαδικασία συσσώρευσης κεφαλαίου και την επίδραση του «φεδρικού στρατού εργασίας» στη διαμάχη κεφαλαίου-εργασίας.
- Τη διαδικασία αναπαραγωγής του συνολικού κεφαλαίου μέσα από τα σχήματα αναπαραγωγής.

Αξιολόγηση

Το μάθημα αξιολογείται με βάση εξαμηνιαίες εξετάσεις στα ελληνικά.

Περιεχόμενο Μαθήματος

Το μάθημα επιδιώκει την παρουσίαση των βασικών ιδεών του J.M.KEYNES που συνθέτουν την οικονομική και την πολιτική του φιλοσοφία, καθώς επίσης και την επικαιρότητα της ανάλυσής του και των προτάσεων πολιτικής του στις σύγχρονες εγχρήματες οικονομίες της αγοράς.

Η ύλη του μαθήματος είναι:

- I. Εισαγωγή στην μεθοδολογία της Γενικής Θεωρίας
- II. Η πολιτική φιλοσοφία του J.M.KEYNES
- III. Η αρχή της Ενεργού Ζήτησης
- IV. Κατανάλωση και ο βασικός ψυχολογικός νόμος
- V. Επένδυση
- VI. Χρήμα, Τόκος
- VII. Κερδοσκοπία
- VIII. Οικονομικός Κύκλος
- IX. Μισθοί, τιμές
- X. Διεθνής πολιτική οικονομία και J.M.KEYNES
- XI. Οικονομική πολιτική και το πρόγραμμα κοινωνικής μεταρρύθμισης του J.M.KEYNES

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να γνωρίζει:

- Την πολιτική φιλοσοφία του J.M.KEYNES.
- Την οικονομική φιλοσοφία του J.M.KEYNES.
- Τις βασικές νομισματικές ιδέες της Γενικής Θεωρίας.

- Τη μεθοδολογία της Γενικής Θεωρίας.
- Το ρόλο του τόκου και του χρήματος στον προσδιορισμό της απασχόλησης
- Το ρόλο της κερδοσκοπίας στον προσδιορισμό της ζήτησης.
- Τις ιδέες του J.M.KEYNES για την διεθνή πολιτική οικονομία.
- Τις βασικές προτάσεις οικονομικής πολιτικής του J.M.KEYNES

Αξιολόγηση

Το μάθημα αξιολογείται με βάση εξαμηνιαίες εξετάσεις στα ελληνικά.

Περιεχόμενο Μαθήματος

- Εισαγωγή στη μεθοδολογία της οικονομικής επιστήμης
- Τα οικονομικά των αρχαίων Ελλήνων: Πλάτων [Πολιτεία], Ξενοφών [Κύρου παιδεία & Οικονομικός] και Αριστοτέλης [Πολιτικά & Ηθικά Νικομάχεια].
- Η οικονομική διδασκαλία του Μεσαίωνα: Οι Σχολαστικοί [Αλβέρτος, Ακινάτης, Σχολή της Σαλαμάνκας].
- Μερκαντιλισμός [βρετανικός και ηπειρωτικός]. Ερμηνείες [φιλελεύθερες, ιστορικές και σύγχρονες].
- Από τον Μερκαντιλισμό στη Φυσιοκρατία: Boisguilbert, Vauban, Bernard de Mandeville, John Locke, Sir William Petty, Richard Cantillon, John Law, David Hume, Ferdinando Galiani, Daniel Bernoulli
- Φυσιοκρατία: Quesnay (Tableau Oeconomique), Mirabeau, Dupont de Nemours, Turgot
- Κλασική πολιτική οικονομία: Σκωτσέζικος Διαφωτισμός, Adam Smith
- Κλασική πολιτική οικονομία: Thomas Robert Malthus. David Ricardo, John Stuart Mill.
- Μαρξιστική πολιτική οικονομία: Karl Marx - Friedrich Engels. Μεταγενέστερες εξελίξεις
- Οι πρόδρομοι της οριακής επανάστασης: Jean-Baptiste Say, Johann Heinrich von Thünen, Augustin Cournot, Hermann Heinrich Gossen, Jules Dupuit.
- Η οριακή επανάσταση: Jevons, Menger και Walras. Η περί μεθόδου διαμάχη (Methodenstreit).
- Η εδραίωση των νεοκλασικών οικονομικών: Alfred Marshall, F. Y. Edgeworth, Vilfredo Pareto, John Bates Clark, Irving Fisher, Knut Wicksell, Gustav Cassel, Eugen von Böhm-Bawerk, Friedrich von Wieser, Maffeo Pantaleoni, Enrico Barone.
- Θεσμικοί οικονομολόγοι: Thorstein Veblen.

- Η έννοια της ισορροπίας: Walras εναντίον Edgeworth. Από το Kolloquium της Βιέννης στους Arrow-Debreu.
- Μεσοπολεμικές εξελίξεις, John Maynard Keynes, Michał Kalecki, Joseph Alois Schumpeter.
- Μεταπολεμικές εξελίξεις και αντιπαραθέσεις.

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος θα:

- Έχουν αποδεδειγμένη γνώση και εδραία κατανόηση της Ιστορίας Οικονομικών Θεωριών και μέσα από αυτήν την βαθύτερη κατανόηση της ίδιας της οικονομικής επιστήμης. Η γνώση αυτή τους παρέχει τη βάση για πρωτοτυπία στην συνεκτική ανάπτυξη και στην εφαρμογή ιδεών ιδιαίτερα στο πλαίσιο της ερευνητικής τους δραστηριότητας.
- Είναι σε θέση να χρησιμοποιούν τη γνώση και κατανόησή τους, για να αντιμετωπίσουν ερευνητικά προβλήματα σχετικά με την οικονομική θεωρία ακόμα και σε ένα νέο ή άγνωστο περιβάλλον, εντός ενός ευρύτερου ή και διεπιστημονικού πλαισίου, συναφούς προς το γνωστικό τους πεδίο.
- Έχουν την ικανότητα να αντιμετωπίζουν κριτικά, συστηματικά και εμπειριστατωμένα και να χειρίζονται πολύπλοκα επιστημονικά θέματα και θεωρητικά ζητήματα, καθώς επίσης να διατυπώνουν κρίσεις, οι οποίες όμως περιλαμβάνουν προβληματισμό επί κοινωνικών, πολιτικών και ηθικών ευθυνών, που συνδέονται με την εφαρμογή της γνώσης και των κρίσεων τους. Ιδιαίτερα θα τους επιτρέψει να σταθούν κριτικά και αναλυτικά απέναντι στην παραδεδεγμένη γνώση.
- Είναι σε θέση να κοινοποιούν με σαφήνεια και καθαρότητα τα συμπεράσματά τους αλλά και τη γνώση και το σκεπτικό στο οποίο αυτά βασίζονται και λογικές παραδοχές στα οποία στηρίζονται, τόσο σε επιστημονικό όσο και σε μη εξειδικευμένο κοινό.
- Είναι σε θέση να συγκρίνουν θεωρητικές θέσεις στην επιστήμη τους που διατυπώνονται σε εναλλακτικά θεωρητικά πλαίσια και να αντιλαμβάνονται τις διαφορετικές θεωρητικές βάσεις και παραδοχές πάνω στις οποίες αυτές στηρίζονται.
- Διαθέτουν τις απαραίτητες μαθησιακές δεξιότητες που τους επιτρέπουν να συνεχίσουν τις σπουδές τους αυτοδύναμα ή και αυτόνομα.

Αξιολόγηση

Το μάθημα αξιολογείται με βάση γραπτές εξετάσεις στα ελληνικά μετά το πέρας του εξαμήνου και επαναληπτικές εξετάσεις Σεπτεμβρίου. Απαντήσεις σε τρεις ερωτήσεις ίσης βαθμολογικής αξίας σε προκλασική, κλασική και μετακλασική οικονομική θεωρία.

Περιεχόμενο Μαθήματος

Η κατανόηση της σύγχρονης μακροοικονομικής σκέψης διέρχεται μέσα από τον τρόπο με τον οποίο τα οικονομικά γεγονότα του 20ου αιώνα επέδρασαν στην ανάπτυξη των σημαντικότερων ιδεών και θεωριών.

Το ευρύτατο γνωστικό πεδίο της μακροοικονομικής αφορά τη δομή, επίδοση και συμπεριφορά της συνολικής εγχώριας και διεθνούς οικονομίας. Κατά τις διαλέξεις του μαθήματος θα εξεταστεί η εξέλιξη της συμβατικής οικονομικής σκέψης δίνοντας έμφαση στις θεμελιακές αρχές και στις προτάσεις πολιτικής της ορθόδοξης κεϋνσιανής και μονεταριστικής προσέγγισης, των νέων κλασικών οικονομικών, της θεωρίας των πραγματικών επιχειρηματικών κύκλων (real business cycles), της νέας κεϋνσιανής σχολής καθώς και των οικονομικών της «νέας συναίνεσης».

Οι φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα να εξετάσουν και να αξιολογήσουν τις βασικές παραδοχές των υποδειγμάτων και συστημάτων σκέψης καθώς και τη δυνατότητά τους να παράγουν πολιτική, που να βασίζεται σε ρεαλιστικές υποθέσεις.

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά το πέρας του μαθήματος ο/η φοιτητής/ρια θα γνωρίζει:

- ποια ήταν τα κύρια ρεύματα οικονομικής σκέψης που καθόρισαν την μακροοικονομική επιστήμη,
- για ποιους λόγους επηρέασαν την μακροοικονομική επιστήμη και σε ποιο κεντρικό ερώτημα αποσκοπούσαν να απαντήσουν,
- τα βασικά μεθοδολογικά τους χαρακτηριστικά,
- τους αναλυτικούς μηχανισμούς σχετικά με τη συμπεριφορά των οικονομικών δρώντων και
- τις βασικές προτάσεις οικονομικής πολιτικής και θεσμικής ολοκλήρωσης που απορρέουν από το εκάστοτε μεθοδολογικό και αναλυτικό πλαίσιο.
- Επιπλέον, θα μπορεί να κρίνει το βαθμό ρεαλισμού των υποθέσεων και των προτάσεων πολιτικής κάθε σχολής μακροοικονομικής σκέψης και, βάσει αυτού, για ποιους λόγους και σε ποιο πλαίσιο μια πρόταση οικονομικής πολιτικής μπορεί να είναι αποτελεσματική ή μη.

Αξιολόγηση

Το μάθημα αξιολογείται με βάση τριμηνιαίες προόδους και εξαμηνιαίες εξετάσεις.

Περιεχόμενο Μαθήματος

Με βάση το υλικό των τριών τόμων του «Κεφαλαίου το μάθημα πραγματεύεται τις διάφορες εκδοχές της Μαρξιστικής και ριζοσπαστικής Πολιτικής Οικονομίας και την ικανότητά τους να ερμηνεύουν την πρόσφατη και τρέχουσα οικονομική εξέλιξη.

- I. Γενικό ποσοστό κέρδους μετασχηματισμός υπεραξίας σε κέρδος και τιμές παραγωγής (Labor Theory of Value II- “prices of production”)
- II. Θεωρία Καπιταλιστικού Ανταγωνισμού (Ανταγωνισμός ή Μονοπώλιο;): Διακλαδικός ανταγωνισμός - ενδοκλαδικός ανταγωνισμός και ρυθμιστικό κεφάλαιο – Γαιοπρόσδοος – Διεθνές εμπόριο, μεταφορές αξίας και «άνιση ανταλλαγή»
- III. Θεωρία της διάκρισης μεταξύ παραγωγικής και μη παραγωγικής εργασίας - Εθνικοί Λογαριασμοί και Μαρξικές κατηγορίες
- IV. Μαρξιστικές θεωρίες οικονομικής κρίσης: Υποκατανάλωση – Δυσαναλογίες - «Συμπίεση των κερδών»
- V. Μαρξιστικές/Ριζοσπαστικές σχολές/ρεύματα σκέψης : Μονοπωλιακό κεφάλαιο/Monthly Review - Κοινωνικές Δομές Συσώρευσης (Social Structures of Accumulation, SSA) – Σχολή της Ρύθμισης (Regulation School)
- VI. Ο νόμος της πτωτικής τάσης του ποσοστού κέρδους και η θεωρία οικονομικής κρίσης του Μαρξ
- VII. Οικονομικές Κρίσεις – Η πρόσφατη κρίση – Δημοσιονομική κρίση και καθαρός κοινωνικός μισθός – Σοσιαλισμός

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά το πέρας του μαθήματος ο/η φοιτητής/ρια θα είναι σε θέση να γνωρίζει:

- Τη διάκριση (ομοιότητες και διαφορές) Κλασικής Πολιτικής Οικονομίας-Νεοκλασικής Οικονομικής- Μαρξικής Πολιτικής Οικονομίας-Μαρξιστικής Πολιτικής Οικονομίας (κυριότερα ρεύματα και προσεγγίσεις)-Ετερόδοξης και Ριζοσπαστικής Πολιτικής Οικονομίας.
- Την κλασική και μαρξική θεωρία καπιταλιστικού ανταγωνισμού σε διακλαδικό και ενδοκλαδικό επίπεδο, την έννοια του ρυθμιστικού κεφαλαίου και τη θεωρία γαιοπροσόδου.
- Τη θεωρία της διάκρισης παραγωγικής και μη παραγωγικής εργασίας και την εφαρμογή της στην κατασκευή των μαρξικών κατηγοριών (ποσοστό υπεραξίας, ποσοστό κέρδους, κ.α.) από τις κατηγορίες των Εθνικών Λογαριασμών.
- Τις ριζοσπαστικές και μαρξιστικές θεωρίες οικονομικής κρίσης.
- Τις κυριότερες σχολές της μαρξιστικής και της νέο-μαρξιστικής σχολής σκέψης.
- Τη λογική του νόμου της πτωτικής τάσης του ποσοστού κέρδους.

- Τις βασικές καμπές της μεταπολεμικής διαδικασίας συσσώρευσης κεφαλαίου στην ελληνική και την παγκόσμια οικονομία.
- Το ρόλο του κράτους πρόνοιας στο σύγχρονο καπιταλισμό
- Τα βασικά κρισιακά επεισόδια της περιόδου 1947-2020 στην ελληνική και την παγκόσμια οικονομία και να τα εξηγεί με βάση τις διάφορες ριζοσπαστικές και μαρξιστικές προσεγγίσεις.

Αξιολόγηση

Το μάθημα αξιολογείται είτε με συγγραφή ερευνητικής εργασίας ή εργασίας επισκόπησης βιβλιογραφίας είτε με γραπτή εξέταση στα ελληνικά.

Περιεχόμενο Μαθήματος

Το μάθημα αποσκοπεί να φέρει τους φοιτητές σε επαφή με τις βασικές ιδέες και προτάσεις πολιτικής της μετα-κεϋνσιανής οικονομικής σχολής σκέψης.

Οι θεματικές ενότητες που εξετάζονται είναι:

- η πολιτική οικονομία του Καλέτσκι,
- η θεωρία διανομής εισοδήματος και οικονομικής μεγέθυνσης,
- η πολιτική οικονομία του Minsky
- βασικές αρχές άσκησης οικονομικής πολιτικής και
- η θεωρία της χρηματοπιστικοποίησης.

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά το πέρας του μαθήματος ο/η φοιτητής/ρια θα γνωρίζει:

- τις βασικές αρχές της θεωρίας του Καλέτσκι γύρω από τον προσδιορισμό και τη διανομή του εισοδήματος, τις οικονομικές διακυμάνσεις και την επίτευξη πλήρους απασχόλησης,
- πώς τα θεσμικά και συμπεριφορικά χαρακτηριστικά μιας οικονομίας καθορίζουν την αποτελεσματικότητα των φορολογικών πολιτικών και των παρεμβάσεων στην αγορά εργασίας,
- τις συνθήκες χρηματοοικονομικής αστάθειας των οικονομικών δρώντων,
- προτάσεις οικονομικής πολιτικής που στοχεύουν στην εξάλειψη της ανεργίας χωρίς να προκαλούν πληθωρισμό,
- βασικές θέσεις της θεσμικής μετα-κεϋνσιανής θεωρίας σχετικά με την άσκηση νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής,
- πώς τα χρηματοοικονομικά κίνητρα επηρεάζουν τις καταναλωτικές και επενδυτικές αποφάσεις των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων.

Αξιολόγηση

Το μάθημα αξιολογείται με βάση την εκπόνηση εργασίας.

Δημήτριος Μυλωνάκης

B-0003 Θεσμικά Οικονομικά

Περιεχόμενο Μαθήματος

Οι θεματικές ενότητες που εξετάζονται στα πλαίσια του μαθήματος είναι:

- Επιστημολογία και μεθοδολογίας τη οικονομικής επιστήμης
- Kuhn, Lakatos και η εξέλιξη της οικονομικής επιστήμης
- Μαθηματικοποίηση και φορμαλισμός της οικονομικής επιστήμης
- Οικονομική κρίση και κρίση της οικονομικής θεωρίας
- Παλαιά Θεσμική Σχολή (Veblen, Commons, Mitchel)
- Νέα Θεσμική Σχολή (Coase, Williamson, North)
- Θεωρία της Επιχείρησης
- Νέα Αυστριακή Σχολή

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια:

- θα γνωρίζει τις βασικές έννοιες της επιστημολογίας και της μεθοδολογίας της οικονομικής επιστήμης,
- θα γνωρίζει σε βάθος τον καταλυτικό ρόλο των θεσμών στην οικονομία,
- θα γνωρίζει σε βάθος τις σχολές της οικονομικής επιστήμης που αναδεικνύουν το ρόλο των θεσμών στην οικονομία (αμερικάνικη θεσμική σχολή, νέα θεσμική σχολή κ.λπ.),
- θα έχει μελετήσει σε βάθος το βασικό καπιταλιστικό θεσμό της επιχείρησης,
- θα έχει μελετήσει τα κλασικά κείμενα που σχετίζονται με τα παραπάνω θέματα.

Αξιολόγηση

Το μάθημα αξιολογείται με βάση μία εργασία 10.000 λέξεων και την προφορική παρουσίασή της στην τάξη, και μία παρουσίαση κάποιων άρθρων ή ενός βιβλίου από τη διεθνή βιβλιογραφία στην τάξη.

B-0004 Ποσοτικές Μέθοδοι

Στέλιος Κώτσιος

Περιεχόμενο Μαθήματος

Το μάθημα Ποσοτικές Μέθοδοι αποτελεί μια εισαγωγή στις βασικές μαθηματικές μεθόδους της Οικονομικής Επιστήμης. Καλύπτει μία εισαγωγή

καθώς και την εφαρμογή των βασικών μαθηματικών τεχνικών που είναι αναγκαίες για την κατανόηση των σύγχρονων μακροοικονομικών και μικροοικονομικών ζητημάτων.

Συγκεκριμένα, η ύλη είναι:

- I. Γραμμικές Συναρτήσεις – Ευθεία
- II. Επίλυση Συστημάτων
- III. Βασικές Οικονομικές Συναρτήσεις
- IV. Τριώνυμο
- V. Εκθετικές Συναρτήσεις-Λογάριθμοι
- VI. Πρόοδοι
- VII. Τόκοι-Ανατοκισμοί-Ράντες
- VIII. Παράγωγος
- IX. Βασικά Εργαλεία των Παραγώγων-Διαφορικό
- X. Βελτιστοποίηση συναρτήσεων
- XI. Βασικά Ολοκληρώματα
- XII. Συναρτήσεις Πολλών μεταβλητών-Μερική Παράγωγος
- XIII. Διαφορικό
- XIV. Ακρότατα πολλών μεταβλητών
- XV. Ευθεία ελαχίστων τετραγώνων
- XVI. Μέθοδος Lagrange – Μία εισαγωγή
- XVII. Πίνακες – Ορίζουσες
- XVIII. Συστήματα- Εφαρμογές
- XIX. Μία Βασική Εισαγωγή στις Διαφορικές Εξισώσεις
- XX. Μία Βασική Εισαγωγή στις Εξισώσεις Διαφορών

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά το πέρας του μαθήματος ο/η φοιτητής/ρια είναι σε θέση να γνωρίζει:

- Την έννοια της παραγώγου.
- Την έννοια του ολοκληρώματος.
- Τις βασικές διαδικασίες των οικονομικών μαθηματικών.
- Τα βασικά των οικονομικών συναρτήσεων.
- Τα βασικά για συναρτήσεις πολλών μεταβλητών
- Την μέθοδο Lagrange.
- Τα περί πινάκων και οριζουσών.
- Τα βασικά περι διαφορικών εξισώσεων και εξισώσεων διαφορών.
- Πως θα αντιμετωπίζει οικονομικά προβλήματα με την βοήθεια των παραπάνω.

Αξιολόγηση

Το μάθημα αξιολογείται με βάση εξαμηνιαίες εξετάσεις.

C-0001 Σύγχρονη Νομισματική Θεωρία

Περιεχόμενο Μαθήματος

Το μάθημα εξετάζει το ρόλο του χρήματος, του κράτους και του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην οικονομία, έχοντας ως αφετηρία την Κεϋνσιανή σκέψη που αντιμετωπίζει τη σύγχρονη καπιταλιστική οικονομία ως μια ενιαία νομισματική δομή.

Στο πλαίσιο του μαθήματος, γίνεται εισαγωγή στη μεθοδολογία των υποδειγμάτων αποθεμάτων-ροών (stock-flow consistent models) καθώς και στις βασικές ιδέες και αρχές της σύγχρονης νομισματικής θεωρίας και στις προτάσεις άσκησης δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής που προκύπτουν από αυτές.

Τα θέματα που θα καλυφθούν περιλαμβάνουν τα εξής:

- Η ενδογένεια του χρήματος
- Εμπορικές τράπεζες, κεντρική τράπεζα και χρηματοοικονομικό σύστημα
- Διασύνδεση της πραγματικής με τη χρηματοοικονομική πλευρά της οικονομίας
- Δυναμική ανάλυση της ισορροπίας των χρηματοοικονομικών ισοζυγίων των θεσμικών τομέων
- Ο ρόλος των δημοσιονομικών ελλειμμάτων στην ευστάθεια του χρηματοοικονομικού συστήματος της οικονομίας
- Εξωτερικοί και χρηματοοικονομικοί περιορισμοί στην άσκηση δημοσιονομικής πολιτικής
- Προγράμματα εγγυημένης απασχόλησης

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά το πέρας του μαθήματος ο/η φοιτητής/ρια θα γνωρίζει:

- τον τρόπο με τον οποίο αλληλεπιδρούν τα ισοζύγια του ιδιωτικού, του δημόσιου και του εξωτερικού τομέα,
- το ρόλο του χρήματος, των δανειακών συμβάσεων, των περιουσιακών στοιχείων ενεργητικού και των υποχρεώσεων κάθε θεσμικού τομέα μιας οικονομίας στη συμπεριφορά της και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα,
- το ρόλο βασικών εργαλείων άσκησης δημοσιονομικής πολιτικής και του τραπεζικού συστήματος στη δημιουργία χρήματος στην οικονομία,
- τις δυνατότητες και τους περιορισμούς άσκησης δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής στις σύγχρονες νομισματικές οικονομίες,
- το βασικό μεθοδολογικό και αναλυτικό πλαίσιο των stock-flow consistency υποδειγμάτων,

- την επίδραση που έχουν οι χρηματοοικονομικές μεταβλητές στην πραγματική πλευρά της οικονομίας και
- κάποιες βασικές προτάσεις οικονομικής πολιτικής για την εξάλειψη της ανεργίας και τη σταθεροποίηση του μακροχρηματοοικονομικού συστήματος.

Αξιολόγηση

Το μάθημα αξιολογείται με βάση εβδομαδιαίες εργασίες, τριμηνιαίες προόδους και εξαμηνιαίες εξετάσεις.

Περιεχόμενο Μαθήματος

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η παρουσίαση του επιστημονικού διαλόγου για τα ζητήματα της ανισότητας, της φτώχειας και της αποστέρησης, και η διερεύνηση βασικών διαστάσεων και πτυχών των φαινομένων αυτών σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο.

Γίνεται κριτική παρουσίαση των βασικών-εναλλακτικών ορισμών των εννοιών της φτώχειας και της αποστέρησης και αναλύονται οι πολιτικές παρεμβάσεις (ή μη-παρεμβάσεις) στις οποίες αυτοί οι ορισμοί οδηγούν. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εναλλακτικών αυτών ορισμών αναζητούνται στις βασικές θεωρίες της κοινωνικής οργάνωσης και στο ιδιαίτερο νόημα που αποδίδει κάθε μία από αυτές στην έννοια της ισότητας-ανισότητας.

Αναλύονται ζητήματα που αφορούν την μεθοδολογική και εμπειρική διερεύνηση των κοινωνικών αυτών προβλημάτων τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. Παράλληλα, με βάση τα διαθέσιμα ερευνητικά ευρήματα, παρουσιάζονται και σχολιάζονται τα βασικά χαρακτηριστικά και η διαχρονική τάση της ανισότητας, της φτώχειας και της αποστέρησης.

Επιπρόσθετα αναλύονται οι επιδράσεις των πολιτικών αντιμετώπισης των φαινομένων αυτών, κυρίως στο πλαίσιο της κοινωνικής προστασίας, και διερευνάται η σύνδεση τους με το ευρύτερο μακροοικονομικό περιβάλλον. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάλυση της επίδρασης της κοινωνικής προστασίας στην οικονομική ανισότητα, φτώχεια και αποστέρηση. Στο πλαίσιο αυτό διερευνάται τόσο η συνολική επίδραση του συστήματος κοινωνικής προστασίας που έχει αναπτύξει η κάθε χώρα όσο και των επιμέρους κατηγοριών κοινωνικών δαπανών. Για τον σκοπό γίνεται συγκριτική ανάλυση των χωρών της ΕΕ ανάλογα τον τύπο κοινωνικού κράτους που έχουν αναπτύξει, με βάση τον ιδιαίτερο ρόλο που διαδραματίζουν η αγορά, το κράτος και η οικογένεια στην παροχή κοινωνικής προστασίας.

Τέλος διερευνάται η επίδραση των σύγχρονων κοινωνικών και οικονομικών εξελίξεων (οικονομική κρίση, πανδημία) στην ανισότητα στην φτώχεια και την αποστέρηση.

Βασικές θεματικές ενότητες:

- Φτώχεια και Κοινωνική Πολιτική: Ιστορικές διαστάσεις και μεθοδολογικά διλήμματα.
- Ο διάλογος για την παγκόσμια φτώχεια και την αποστέρηση. Πολιτικές αντιμετώπισης της παγκόσμιας φτώχειας. Ο ρόλος των διεθνών οργανισμών και των εθνικών κυβερνήσεων.
- Εννοιολογικός προσδιορισμός της οικονομικής ανισότητας και δείκτες μέτρησης. Εννοιολογικά και μεθοδολογικά ζητήματα στη μέτρηση της οικονομικής ανισότητας
- Προσδιορισμός της φτώχειας και της αποστέρησης. Εναλλακτικοί ορισμοί και δείκτες μέτρησης. Προβλήματα και περιορισμοί στην εμπειρική διερεύνηση.
- Ανισότητα, φτώχεια και κοινωνική προστασία στην Ελλάδα και την ΕΕ. Βασικά χαρακτηριστικά και τάσεις.
- Πληθυσμιακά χαρακτηριστικά, ανισότητα και φτώχεια. Σε ποιο βαθμό τα διάφορα ατομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού μπορούν να ερμηνεύσουν την οικονομική ανισότητα;
- Φτώχεια και απασχόληση. Εργαζόμενοι φτωχοί.
- Κοινωνική πολιτική και η επίδρασή της στην ανισότητα, τη φτώχεια και την αποστέρηση. Το σύστημα κοινωνικής προστασίας και οι διανεμητικές επιδράσεις των κοινωνικών μεταβιβάσεων.
- Κοινωνική προστασία και διαγενεακή μεταβίβαση των ανισοτήτων.
- Κοινωνική προστασία, οικονομική μεγέθυνση και ανισότητα.
- Βασικοί εννοιολογικοί προσδιορισμοί του κοινωνικού αποκλεισμού. Η έννοια του κοινωνικού αποκλεισμού στο πλαίσιο των κυρίαρχων πολιτικών και των προγραμμάτων σε εθνικό και υπερεθνικό (ΕΕ) επίπεδο. Αποκλεισμός από την αγορά εργασίας.
- Πολιτικές καταπολέμησης της οικονομικής ανισότητας, της φτώχειας και του αποκλεισμού σε ΕΕ και Ελλάδα.
- Η επίδραση των σύγχρονων κοινωνικών και οικονομικών εξελίξεων στην κοινωνική προστασία, την ανισότητα, τη φτώχεια και την αποστέρηση. Η επίδραση της οικονομικής κρίσης και των προγραμμάτων λιτότητας.

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά το πέρας του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες:

- Θα εξοικειωθούν με τον επιστημονικό διάλογο για τα θέματα της ανισότητας, της φτώχειας, της αποστέρησης και του κοινωνικού αποκλεισμού καθώς και με την επίδραση του συστήματος κοινωνικής προστασίας σε αυτά τα φαινόμενα.
- Θα κατανοήσουν τις βασικές θεωρητικές αφετηρίες των εναλλακτικών εννοιών και ορισμών καθώς και την επίδραση που ασκούν τόσο στην

αποτύπωση και ερμηνεία των φαινομένων αυτών όσο και στην επιλογή αλλά και αξιολόγηση των πολιτικών αντιμετώπισής των.

- Θα αναπτύξουν την κριτική προσέγγιση του ιδιαίτερου στίγματος που αποδίδει η οικονομική επιστήμη στην ανισότητα και την αποστέρηση καθώς και στο ρόλο της Κοινωνικής Πολιτικής.
- Θα εξοικειωθούν με τα βασικά εργαλεία και μεθόδους εμπειρικής ανάλυσης των κρίσιμων αυτών ζητημάτων.
- Γνωρίζοντας τα βασικά χαρακτηριστικά και διαστάσεις της ανισότητας και της φτώχειας στην Ελλάδα αλλά και την ΕΕ, θα είναι σε θέση να αξιολογήσουν την αποτελεσματικότητα των εναλλακτικών μέτρων και πολιτικών αντιμετώπισης των φαινομένων αυτών αλλά και τις επιδράσεις που έχουν σε αυτά οι αλλαγές στο ευρύτερο μακροοικονομικό περιβάλλον.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση γίνεται μέσω γραπτής εργασίας ή/και γραπτής ή προφορικής εξέτασης στο τέλος του εξαμήνου.

Η γραπτή εξέταση γίνεται χωρίς χρήση βιβλίων και σημειώσεων μέσω ερωτήσεων σύντομης απάντησης, δοκιμασία πολλαπλής επιλογής, επίλυσης προβλημάτων και ερωτήσεων κρίσεως.

Δίνεται η δυνατότητα προαιρετικής εργασίας, κατόπιν συνεννόησης με τον διδάσκοντα η οποία εφόσον αξιολογηθεί με βαθμό ίσο ή μεγαλύτερο του 5 έχει απαλλακτικό χαρακτήρα. Η εργασία θα πρέπει να εκπονηθεί και παρουσιαστεί δημόσια κατά την διάρκεια των διαλέξεων.

C-0003	Ειδικά Θέματα Προχωρημένης Πολιτικής Οικονομίας	Δημήτρης Παϊταρίδης
---------------	--	----------------------------

Περιεχόμενο Μαθήματος

Το μάθημα δομείται σε τέσσερις ενότητες των τριών μαθημάτων. Η πρώτη ενότητα εξετάζει το «πρόβλημα του μετασχηματισμού» των αξιών σε τιμές. Η δεύτερη ενότητα εξετάζει τις θεωρίες για την παραγωγική και μη παραγωγική εργασία. Η τρίτη ενότητα εξετάζει τις κύριες σύγχρονες μαρξιστικές σχολές σκέψης. Τέλος, η τέταρτη ενότητα εξετάζει πλευρές των μαρξιστικών προσεγγίσεων για τις οικονομικές κρίσεις με έμφαση στην πρώτη κρίση του 21ου στην Ελλάδα, αλλά και παγκόσμια. Η προσέγγιση του μαθήματος δίνει ίση βαρύτητα ανάμεσα στην εξέταση της διαχρονικής εξέλιξης των ιδεών, όπως παρουσιάζεται από την ιστορία της οικονομικής σκέψης – παλαιάς και σύγχρονης – και στην χρήση αναλυτικών και ποσοτικών μεθόδων για την εξέταση των φαινομένων. Στόχος του μαθήματος είναι η ερμηνεία των σύγχρονων οικονομικών φαινομένων υπό το πρίσμα της πολιτικής οικονομίας ξεκινώντας από ένα μικρο-επίπεδο ανάλυσης όπως ο προσδιορισμός των τιμών,

το οποίο ακολουθεί ένα μέσο-επίπεδο ανάλυσης όπως οι θεωρίες ανταγωνισμού και καταλήγοντας σε ένα μακρο-επίπεδο ανάλυσης όπως οι οικονομικές διακυμάνσεις και οι θεωρίες κρίσης.

Συγκεκριμένα, η ύλη είναι:

- I. Το «πρόβλημα του μετασχηματισμού» I
- II. Το «πρόβλημα του μετασχηματισμού» II
- III. Το «πρόβλημα του μετασχηματισμού» III
- IV. Θεωρίες για τον ανταγωνισμό και το κέρδος
- V. Θεωρίες για την παραγωγική και μη παραγωγική εργασία I
- VI. Θεωρίες για την παραγωγική και μη παραγωγική εργασία II
- VII. Θεωρίες για την παραγωγική και μη παραγωγική εργασία III
- VIII. Προσπάθειες ρύθμισης
- IX. Αποτυχίες της ρύθμισης
- X. Ριζοσπαστική κριτική
- XI. Ελληνική οικονομική κρίση
- XII. Εξετάζοντας την παγκοσμιοποιημένη οικονομία
- XIII. Ανακεφαλαίωση

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- κατανοεί σε βάθος μια σειρά από κύρια θέματα που αφορούν την πολιτική οικονομία και πώς αυτά απαντούν στα σύγχρονα οικονομικά φαινόμενα.
- γνωρίζει τόσο τις δυνατότητες, όσο και τους περιορισμούς των θεωρητικών και αναλυτικών εργαλείων που έχει στη διάθεσή του/της, προσεγγίζοντας με αυτόν τον τρόπο το όριο ζητημάτων τα οποία παραμένουν ανοιχτά προς διερεύνηση.
- αποκτήσει μια hands-on εμπειρία των ζητημάτων που παρουσιάζονται στις ενότητες του μαθήματος, με εκτεταμένη χρήση ποσοτικών αναλυτικών μεθόδων και εμπειρικών δεδομένων, παράλληλα με μια ενημερωμένη βιβλιογραφία.

Αξιολόγηση

Οι φοιτητές έχουν την επιλογή να αξιολογηθούν εναλλακτικά με δύο τρόπους:

- Ο πρώτος τρόπος περιλαμβάνει τη δυνατότητα υποβολής δύο (2) γραπτών εργασιών τις οποίες θα παραδώσουν εντός του εξαμήνου φοίτησης σε ημερομηνίες που θα ανακοινωθούν από τον διδάσκοντα.
- Ο δεύτερος τρόπος περιλαμβάνει τον συνδυασμό μίας (1) εργασίας και τελικής εξέτασης. Σε κάθε περίπτωση η στάθμιση θα είναι ίσης βαρύτητας. Κάθε μια εργασία θα έχει όριο τις πέντε χιλιάδες λέξεις λαμβάνοντας τη μορφή μικρού essay (αναλυτικές οδηγίες δίνονται σε ξεχωριστό αρχείο που έχει αναρτηθεί στο e-class).

Περιεχόμενο Μαθήματος

- I. Εισαγωγή στην έννοια της Πολιτικής Οικονομίας. Συσχέτιση των γνωστικών αντικειμένων της πολιτικής και της οικονομίας. Καταμερισμός της εργασίας και Πολιτική Οικονομία.
- II. Adam Smith: Ηθικά Συναισθήματα και η Θεωρία του Πλούτου των Εθνών - John Stuart Mill: Αρχές της Πολιτικής Οικονομίας.
- III. Karl Marx: Βασικές γραμμές της κριτικής της Πολιτικής Οικονομίας – Gustav Schmoller: Επιστημολογία της Πολιτικής Οικονομίας.
- IV. Carl Menger: Επιστημολογία της Πολιτικής Οικονομίας – Ludwig von Mises: Η επιστήμη του ανθρώπινου πράττειν.
- V. Joseph Schumpeter: Το σοσιαλιστικό αρχέτυπο – John Maynard Keynes: Το τέλος του laissez-faire.
- VI. F. A. Hayek: Δημόσιες δαπάνες και οικονομική αξία.

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά το πέρας του μαθήματος ο/η φοιτητής/ρια θα γνωρίζει:

- Τις βασικές έννοιες της πολιτικής οικονομίας,
- Την ιστορική σύνδεση και αλληλοδιαπλοκή πολιτικής και οικονομίας,
- Την εξέλιξη της οικονομικής σκέψης από τον 18ο έως τον 21ο αιώνα,
- Τον ιδεολογικό και δογματικό τρόπο σχηματισμού και ανάπτυξης όλων των οικονομικών θεωριών,
- Το γεγονός ότι η οικονομική επιστήμη είναι μια κατεξοχήν κοινωνική επιστήμη.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται στην ελληνική γλώσσα μέσω γραπτής εξέτασης στο τέλος του εξαμήνου καθώς και με την παρουσίαση γραπτής εργασίας κατά την διάρκεια του εξαμήνου. Η εργασία βασίζεται σε ένα κείμενο που παρουσιάζεται και αξιολογείται από τον φοιτητή.

Ο βαθμός του φοιτητή προκύπτει από α) τη συμμετοχή του στην εκπαιδευτική διαδικασία κατά την διάρκεια του εξαμήνου, β) την αξιολόγηση της γραπτής εξέτασης, γ) την αξιολόγηση της παρουσίασης του σχετικού κειμένου της γραπτής εργασίας.

Περιεχόμενο Μαθήματος

Το σύνολο των περιεχομένων του μαθήματος αναλύεται σε δύο μέρη:

- Μέρος Α: Η εργασία υπό την οπτική της Πολιτικής Οικονομίας
- Μέρος Β: Ανεργία, ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και ανάπτυξη δεξιοτήτων

Εισαγωγή

- Αντικείμενο και βασικός στόχος του μαθήματος Π.Ο.τ.Ε.
- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα
- Εκπαιδευτικές μέθοδοι, μέθοδοι αξιολόγησης
- Παρουσίαση των περιεχομένων ανά συνάντηση
- Εισαγωγικές μεθοδολογικές παρατηρήσεις - προϋποθέσεις για την μελέτη της Πολιτικής Οικονομίας της Εργασίας
- Βασικές οριοθετήσεις του αντικειμένου
  - Η έννοια της εργασίας (αγορά εργασίας / μισθωτή εργασία)
  - «Πολιτική Οικονομία της Εργασίας» vs «Οικονομικά της Αγοράς Εργασίας» (νεοκλασική προσέγγιση)

Επισημάνσεις και διευκρινήσεις σχετικά με τις έννοιες της εργασίας και της αγοράς εργασίας

- Μια σύντομη ιστορία της εργασίας
- Ο καταμερισμός της εργασίας και η σημασία του
- Κατηγοριοποιήσεις των επαγγελμάτων (ISCO-08, ESCO, ΣΤΕΠ92)

Αγορά εργασίας

- Αγορά εργασίας (Έννοια και προϋποθέσεις, Δομικά στοιχεία μιας αγοράς εργασίας, Λειτουργίες της αγοράς εργασίας, Ροές του πληθυσμού ως προς την αγορά εργασίας, Η ιδιαιτερότητα του εμπορεύματος εργασιακή δύναμη)
- Η απασχόληση στην Ελλάδα: Πηγές και δεδομένα

Θεωρίες σχετικά με την εργασία και το ρόλο της στην οικονομία

- Σύγχρονες προσεγγίσεις των οικονομικών της εργασίας: νεοκλασική, θεσμική, ριζοσπαστική.
- Η νεοκλασική προσέγγιση: Προσφορά και ζήτηση εργασίας. Θεωρία του ανθρωπίνου κεφαλαίου.

Η συζήτηση για το μέλλον της εργασίας: Αλλαγές και μετασχηματισμοί που συντελούνται στην εργασία και συνέπειες αυτών. Εξεταζόμενοι παράγοντες αλλαγής των μορφών και των περιεχομένων της εργασίας

- Τεχνολογία, ψηφιοποίηση
- Κλιματική κρίση και πράσινη οικονομία
- Δημογραφικές εξελίξεις
- Διεθνείς αλυσίδες αξίας (στη μετα-COVID εποχή)
- Νέα μοντέλα οργάνωσης των επιχειρήσεων (gig economy, digital platforms)

Συνεργασία και ανταγωνισμοί στην εργασία

- Η σύγκρουση / αντιπαράθεση εργοδοτών και εργαζομένων
- Συνδικάτα και κοινωνικοί εταίροι
  - ✓ Ρόλος των συνδικάτων και των κοινωνικών διαπραγματεύσεων

- ✓ Ρόλος των κοινωνικών συνομιλητών / εταίρων στη διαμόρφωση των πολιτικών απασχόλησης

Το φαινόμενο της ανεργίας

- Εισαγωγικές παρατηρήσεις
- Κρίσεις και ανεργία
- Ταξινομήσεις της ανεργίας
- Βασικές θεωρίες για την ανεργία
- Σύγχρονες προσεγγίσεις περί ανεργίας
- Η ανεργία στην Ελλάδα: Δεδομένα και απόπειρες αιτιολόγησης

Πολιτικές απασχόλησης: Θεωρίες και μέτρα

- Ευρωπαϊκή πολιτική ενίσχυσης της απασχόλησης και αντιμετώπισης της ανεργίας
- Ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης

Επαγγέλματα, δεξιότητες εργατικού δυναμικού και πολιτικές απασχόλησης

Η επαγγελματική κατάρτιση ως ενεργητική πολιτική απασχόλησης

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες αναμένεται:

- Να γνωρίζουν και να έχουν κατανοήσει βασικές έννοιες του αντικειμένου, όπως ο κοινωνικός και τεχνικός καταμερισμός της εργασίας, η δομή της απασχόλησης και η αγορά εργασίας, οι μετασχηματισμοί που συντελούνται στην εργασία και ο διάλογος για «το μέλλον της εργασίας», οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, τα μέτρα αντιμετώπισης της ανεργίας, οι δεξιότητες που χρειάζονται για την άσκηση της εργασίας κ.ο.κ.
- Να γνωρίζουν τα βασικά συστατικά της δομής της απασχόλησης (διάρθρωση, δρώντες παράγοντες, ταξινομήσεις κατηγοριών οικονομικών δραστηριοτήτων και επαγγελμάτων κ.λ.π.) και τα κυριότερα δεδομένα της κατάστασης της απασχόλησης στην Ελλάδα.
- Να γνωρίζουν τις βασικές παραδοχές και προτάσεις των κυριότερων θεωριών (στο πλαίσιο της κλασικής πολιτικής οικονομίας, αλλά και των μεταγενέστερων προσεγγίσεων: νεοκλασική, θεσμική, ριζοσπαστική) σχετικά με την εργασία και τον ρόλο της στην κοινωνία.
- Να γνωρίζουν και να μπορούν να αποτιμήσουν κριτικά τα βασικά χαρακτηριστικά και τις θεωρητικές υποθέσεις της δεσπόζουσας νεοκλασικής προσέγγισης (προσφορά και ζήτηση εργασίας, ισορροπία στην αγορά εργασίας, θεωρία του ανθρωπίνου κεφαλαίου κτλ).
- Να αναγνωρίζουν και να μπορούν να αποτιμήσουν τη σημασία των αλλαγών που συντελούνται σήμερα στην εργασία υπό την επίδραση της τεχνολογικής αλλαγής, της κλιματικής κρίσης και άλλων μετασχηματιστικών παραγόντων.
- να αναγνωρίζουν τις βασικές συνάψεις μεταξύ του παραγωγικού συστήματος, της δομής απασχόλησης και του εκπαιδευτικού συστήματος, ιδίως αναφορικά με την ανάπτυξη τεχνικών επαγγελματικών δεξιοτήτων και κοινωνικών

ικανοτήτων που χρειάζονται για την αποτελεσματική άσκηση ενός επαγγέλματος.

- Να αναγνωρίζουν τα φαινόμενα ανταγωνισμού και συνεργασίας που εμφανίζονται στην εργασία, καθώς και το ρόλο των συνδικάτων και των κοινωνικών συνομιλητών (κοινωνικών εταίρων) στη διαμόρφωση των πολιτικών απασχόλησης.
- Να γνωρίζουν τις ποικίλες θεωρητικές απόπειρες να ερμηνευθεί το φαινόμενο της ανεργίας, καθώς και τα διάφορα είδη ανεργίας.
- Να εξοικειωθούν με τα γενικά χαρακτηριστικά των σύγχρονων πολιτικών απασχόλησης και την ποικιλία των προγραμμάτων και παρεμβάσεων που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση της ανεργίας.
- Να γνωρίζουν το πεδίο των ευρωπαϊκών και ελληνικών πολιτικών ανάπτυξης, αντιστοίχισης και ενεργοποίησης δεξιοτήτων και τον ρόλο της επαγγελματικής κατάρτισης ως «ενεργητικής πολιτικής απασχόλησης».
- Να γνωρίζουν τις βασικές αρχές και τα κυριότερα σημεία της μεθοδολογίας ανάλυσης της εργασίας σε επίπεδο επαγγελμάτων, μέσω της διαδικασίας ανάπτυξης επαγγελματικών περιγραμμάτων και τη σημασία τους στην εξασφάλιση της συνάφειας μεταξύ της επαγγελματικής εκπαίδευσης - κατάρτισης και των αναγκών της αγοράς εργασίας.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών γίνεται με ατομικές εργασίες

- Προφορική παρουσίαση (15'-20') [30% της βαθμολογίας]
- Γραπτή εργασία (περίπου 4.500 λέξεις ή 15 σελίδες) [70% της βαθμολογίας]

C-0006   **Εφαρμοσμένες Ποσοτικές Μέθοδοι**
                  στα Οικονομικά

Ιωάννης Μπασιάκος

Περιεχόμενο Μαθήματος

Το μάθημα αποτελείται από δύο μέρη. Το πρώτο μέρος εστιάζεται στην εισαγωγή στις στατιστικές μεθόδους. Αφού καλύψει βασικές εισαγωγικές έννοιες πιθανοτήτων και κατανομών τυχαίων μεταβλητών, προχωρά στην μελέτη των μεθόδων εξαγωγής στατιστικών συμπερασμάτων (έλεγχοι υποθέσεων & διαστήματα εμπιστοσύνης), για τη μέση τιμή, τη διακύμανση, το ποσοστό, τον λόγο διακυμάνσεων, και τις διαφορές μέσω των τιμών και ποσοστών. Καλύπτει επίσης την σύγκριση μέσω των τιμών μεταξύ περισσότερων των δύο ομάδων, με τη μέθοδο της ανάλυσης διακύμανσης. Το δεύτερο μέρος καλύπτει την απλή και πολλαπλή γραμμική παλινδρόμηση και στοιχειώδεις οικονομετρικές μεθόδους.

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- εξάγει συμπεράσματα για παραμέτρους άγνωστων πληθυσμών μέσω γνωστών τυχαίων δειγμάτων
- να εφαρμόζει στατιστικές μεθόδους για την επίλυση οικονομικών προβλημάτων
- να σχεδιάζει και να εκτελεί ελέγχους (στατιστικών) υποθέσεων
- να κατασκευάζει διαστήματα εμπιστοσύνης πληθυσμιακών παραμέτρων
- να χρησιμοποιεί γραμμικά και οικονομετρικά υποδείγματα για να αναλύει τη σχέση μεταξύ μεταβλητών και να προχωρεί σε προβλέψεις.

Αξιολόγηση

Το μάθημα αξιολογείται με βάση τον βαθμό $1/2 * (\text{ενδιάμεση πρόοδος} + \text{τελική πρόοδος}) * (100\%)$. Οι πρόοδοι περιλαμβάνουν ερωτήσεις επίλυσης προβλημάτων.

C-0007

Διεθνής Πολιτική Οικονομία

Τάσος Παπιάς

Περιεχόμενο Μαθήματος

- I. Εισαγωγή: Τι είναι η διεθνής πολιτική οικονομία;
- II. Η πολιτική οικονομία των αγορών
- III. Η έννοια της παγκοσμιοποίησης
- IV. Ιστορική αναδρομή στην εξέλιξη του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης: οι τέσσερις φάσεις
- V. Οι Διεθνείς Νομισματικές Σχέσεις και ο ρόλος του ισοζυγίου πληρωμών
- VI. Διεθνές εμπόριο, άμεσες ξένες επενδύσεις και παγκοσμιοποίησης
- VII. Μερκαντισμός και Οικονομικός Εθνικισμός
- VIII. Φιλελεύθερη προσέγγιση.
- IX. Διαρθρωτική προσέγγιση.
- X. Σύγχρονη παγκοσμιοποίηση και χρηματοπιστωτικές κρίσεις

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά το πέρας του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια είναι σε θέση να γνωρίζει:

- την έννοια της οικονομικής παγκοσμιοποίησης
- την ιστορική διαδρομή της παγκοσμιοποίησης
- την έννοια των αγορών σε όρους πολιτικής οικονομίας
- τις διεθνείς νομισματικές σχέσεις και τη σημασία του ισοζυγίου πληρωμών
- τη σημασία του διεθνούς εμπορίου και των άμεσων ξένων επενδύσεων

- τις τρεις θεωρητικές προσεγγίσεις ανάλυσης της διεθνούς πολιτικής οικονομίας (Μερκαντλιστές/Ρεαλιστές, Φιλελεύθεροι, Δομιστές)
- Την έννοια, τη σημασία και το ρόλο των σύγχρονων χρηματοπιστωτικών κρίσεων

Αξιολόγηση

Το μάθημα αξιολογείται με βάση την επίδοση σε προαιρετική εργασία και σε τελική εξαμηνιαία εξέταση.

Περιεχόμενο Μαθήματος

Εισαγωγή στη βασική προβληματική με την οποία καταπιάνεται η Ανάπτυξη (Development). Το μάθημα προάγει την κριτική σκέψη και εξετάζει τις κυρίαρχες και τις ετερόδοξες θεωρίες ανάπτυξης.

Συγκεκριμένα, η ύλη περιλαμβάνει τις εξής θεματικές:

- I. Εισαγωγή: Η έννοια και το περιεχόμενο του κλάδου της Οικονομικής Ανάπτυξης
- II. Διαχρονικές τάσεις και μεταβολές της αναπτυξιακής θεωρίας
- III. Αποικιοκρατία, μια ιστορική ανασκόπηση
- IV. Κλασική πολιτική οικονομία και νεοκλασική σκέψη
- V. Αναπτυξιακοί θεωρητικοί (Developmentalists)
- VI. Ετερόδοξες θεωρίες οικονομικής ανάπτυξης
- VII. Το κράτος ως μέσο μετασχηματισμού
- VIII. Πρόσφατες προσεγγίσεις και στρατηγικές ανάπτυξης
- IX. Ανάπτυξη μέσω εκβιομηχάνισης ή μέσω αγροτικής παραγωγής;
- X. Πληθυσμός, εκπαίδευση, ανθρώπινο κεφάλαιο
- XI. Τεχνολογία και ανάπτυξη

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά το πέρας του μαθήματος ο/η φοιτητής/ρια θα είναι σε θέση να γνωρίζει:

- Τις διαφορές μεγέθυνσης και ανάπτυξης.
- Τη σημασία των όρων ανάπτυξη-υπανάπτυξη, παγκόσμιος βορράς-νότος, τρίτος κόσμος, πλούσιες-φτωχές χώρες, αναπτυγμένες-αναπτυσσόμενες οικονομίες κτλ.
- Τις διαφορές των δεικτών μέτρησης των θεωριών ανάπτυξης.
- Τον ρόλο των διεθνών ερευνητικών ιδρυμάτων στη διαμόρφωση πολιτικής.
- Μερικές από τις επίσημες βάσεις στατιστικών δεδομένων για την παγκόσμια οικονομία.
- Το ιστορικό υπόβαθρο των αναπτυγμένων οικονομιών.

Αξιολόγηση

Το μάθημα αξιολογείται μέσα από μια σύνθεση διαφορετικών διαδικασιών:

Κατ' αρχάς, εκτιμάται η ενεργή παρακολούθηση και συμμετοχή των φοιτητών στην τάξη.

Δεύτερον, η αξιολόγηση βασίζεται σε ατομική απαλλακτική εργασία, σε θέμα το οποίο συμφωνείται με τον διδάσκοντα. Κατά τη διάρκεια συγγραφής της εργασίας, οι φοιτητές αναζητούν σχετική βιβλιογραφία σε διαρκή συνεννόηση με τον διδάσκοντα. Η διαδικασία διερεύνησης της βιβλιογραφίας αξιολογείται επίσης.

Τρίτον, οι φοιτητές παρουσιάζουν το θέμα τους στην τάξη, σε 20λεπτες εισηγήσεις με 10 λεπτά ερωτήσεις.

Τέταρτον, οι φοιτητές καταθέτουν το κείμενο της εργασίας τους σε κοινή ημερομηνία που καθορίζεται ύστερα από συνεννόηση με τον διδάσκοντα.

Μεθοδολογία της Οικονομικής Θεωρίας

C-0009

Σέργιος Τζωτζές

Περιεχόμενο Μαθήματος

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ανάδειξη της σημασίας της μεθοδολογικής διάστασης στην οικονομική επιστήμη. Η ανάδυση, συγκρότηση, επικράτηση και η έκλειψη των οικονομικών θεωριών καθώς και η επιστημονική υπόσταση της οικονομικής αναλύονται εξετάζοντας τα μεθοδολογικά ζητήματα που σφράγισαν την εξέλιξη των οικονομικών.

Κεντρικός άξονας των διαλέξεων είναι η παρουσίαση στους φοιτητές ενός αναλυτικού πλαισίου σύνδεσης μεθοδολογίας και οικονομικής θεωρίας σε ιστορική προοπτική με διεπιστημονικά στοιχεία κι αναφορές στην φιλοσοφία της επιστήμης. Μεθοδολογικά παραδείγματα, η συμβολή κορυφαίων μελετητών, μελέτες περίπτωσης και επιλεγμένα επιστημονικά άρθρα αποτελούν δομικά κομμάτια της διδακτέας ύλης.

Στόχος του μαθήματος είναι η παροχή στους φοιτητές των εφοδίων που είναι απαραίτητα για να απαντήσουν επιτυχώς στα σύγχρονα οικονομικά ερωτήματα του πραγματικού κόσμου, σε θεωρητικό αλλά και πρακτικό επίπεδο.

Η σειρά των διαλέξεων έχει σχεδιαστεί ώστε να συμπληρώσει το γνωσιακό φορτίο και τα θεωρητικά εργαλεία των νέων οικονομολόγων καθιστώντας τους ικανούς να διαπραγματευτούν κριτικά καίρια ζητήματα και να συνεισφέρουν στην ερευνητική κόψη της πολιτικής οικονομίας με αυτοδύναμο τρόπο.

Οι θεωρητικές ενότητες της ύλης είναι:

- I. Εισαγωγή: Γνώση, επιστήμη, παρατήρηση και οικονομικές θεωρίες
- II. Το εργαστήριο (Bruno Latour)
- III. Μέτρηση (Marcel Boumans)
- IV. Μοντελοποίηση (Mary Morgan)

- V. Θεωρητική θεμελίωση της οικονομικής επιστήμης (John Stuart Mill)
- VI. Φιλοσοφικά προβλήματα οικονομικής θεωρίας (Joan Robinson)
- VII. Η οικονομική διάσταση της έννοιας του “Παραδείγματος” (Thomas Kuhn)
- VIII. Το παράδειγμα του Solow
- IX. Η μεθοδολογία της θετικής οικονομικής (Milton Friedman)
- X. Αγορές, κεφάλαιο, καινοτομία και οικονομικά συστήματα.
- XI. Η Οδύσσεια ως οικονομική θεωρία.
- XII. Η χρησιμότητα των νέων οικονομολόγων.

Το βασικό κείμενο κάθε ενότητας αναλύεται σε συνδυασμό με το βιβλίο του μαθήματος και μαζί με επιλεγμένο βοηθητικό αναγνωστικό ή οπτικό υλικό που παραδίδεται συνολικά στους φοιτητές στην αρχή κάθε διδακτικής περιόδου.

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά το πέρας του μαθήματος ο/η φοιτητής/ρια θα είναι σε θέση να:

- αναλύει και να αποδελτιώνει επιστημονική βιβλιογραφία ,με έμφαση στους ορισμούς
- επεξεργαστεί θεωρητικά διαδικασίες συγκρότησης εννοιών, μέτρησης και μοντελοποίησης
- αξιολογεί μεθοδολογικά οικονομικές θεωρίες
- προσεγγίζει νέα φαινόμενα και τάσεις στην σφαίρα της οικονομίας
- δημιουργεί αυτοδύναμα επιστημονικές έρευνες/μελέτες

Αξιολόγηση

Το μάθημα αξιολογείται μέσω γραπτής εργασίας.

4.6. Αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας

Μεταξύ της 8ης και 10ης εβδομάδας διδασκαλίας του μαθήματος, πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές μέσω ειδικού έντυπου ερωτηματολογίου. Η συμμετοχή των φοιτητών είναι προαιρετική και ανώνυμη. Τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων αξιοποιούνται για τη βελτίωση του Προγράμματος Σπουδών από τη Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος.

4.7. Ακαδημαϊκός Σύμβουλος

Στην αρχή του πρώτου εξαμήνου σπουδών, η Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος ορίζει για κάθε φοιτητή/τρια έναν/μία διδάσκοντα/ουσα του ΠΜΣ ως Ακαδημαϊκό Σύμβουλο Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΑΣΜΣ). Οι ΑΣΜΣ

συνεργάζονται με τους/τις φοιτητές/τριες σε όλη τη διάρκεια των σπουδών τους, βρίσκονται σε συχνή επικοινωνία μαζί τους και έχουν την ευθύνη να τους / τις συμβουλεύουν, συνδράμοντας στην ομαλή και έγκαιρη ολοκλήρωση των σπουδών τους.

4.8. Λήψη και βαθμός Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Ο/Η φοιτητής/τρια ολοκληρώνει τις σπουδές για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) με τη συμπλήρωση του ελάχιστου αριθμού μαθημάτων και πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ. Ο βαθμός του Δ.Μ.Σ. προκύπτει από τον μέσο όρο του αθροίσματος της βαθμολογίας των μαθημάτων και υπολογίζεται, με ακρίβεια δευτέρου δεκαδικού ψηφίου.

Η αναγόρευση των μεταπτυχιακών φοιτητών/φοιτητριών σε διπλωματούχους του ΠΜΣ και η απονομή των διπλωμάτων μεταπτυχιακών σπουδών πραγματοποιείται σε ειδική τελετή με απαραίτητη την παρουσία των αποφοίτων. Πριν από την αναγόρευση, μπορεί να δίδεται στους αποφοίτους σχετική βεβαίωση για την επιτυχή περάτωση των σπουδών τους.

Το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών εκδίδεται στην Ελληνική γλώσσα. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να αιτηθούν την δωρεάν έκδοση παραρτήματος διπλώματος στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα. Στην εφαρμογή "<https://papyrus.uoa.gr>" οι διπλωματούχοι μπορούν να αιτηθούν την έκδοση του τίτλου σπουδών σε περγαμινή, καταβάλλοντας το παράβολο που ορίζει το Πρυτανικό Συμβούλιο.

«...Το μεταπτυχιακό στην Πολιτική Οικονομία του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του ΕΚΠΑ αποτελεί πρωτοποριακό πρόγραμμα για τα ελληνικά αλλά και διεθνή δεδομένα με βάση το περιεχόμενο και την επιστημονική του προσέγγιση. Εξοπλίζει τους αποφοίτους με σημαντικό εύρος εργαλείων ανάλυσης των σύγχρονων οικονομιών, διευρύνει τους ορίζοντες της οικονομικής έρευνας με την παρουσίαση πολλαπλών σχολών οικονομικής σκέψης, και καλλιεργεί την κριτική οπτική στους διδασκόμενους...».

Σχόλιο αποφοίτου από την Έρευνα Αποφοίτων 2022

«...Επιπλέον, (Το Πρόγραμμα) προσπαθεί και σε μεγάλο βαθμό επιτυγχάνει να γεφυρώσει το χάσμα μεταξύ της οικονομικής θεωρίας και άλλων κοινωνικών επιστημών, όπως παραδείγματος χάρη η κοινωνιολογία, η φιλοσοφία και η πολιτική θεωρία, σημαντικό και απαραίτητο βήμα για τη μετάβαση σε μία πιο ρεαλιστική, ανθρωπιστική και ιστορική οικονομική επιστήμη...».

Σχόλιο αποφοίτου από την Έρευνα Αποφοίτων 2022

«...Η συνολική προσωπική εμπειρία από το μεταπτυχιακό είναι εξαιρετική και θα το συνιστούσα σε κάθε επίδοξο/η οικονομολόγο που επιθυμεί να εμβαθύνει τις γνώσεις του/της σε εναλλακτικές προσεγγίσεις της οικονομικής θεωρίας, να αναπτύξει επιστημολογικά κριτήρια για τη μέθοδο και την ανάλυση που χρησιμοποιεί, και να καλλιεργήσει κριτικό πνεύμα ως προς το κυρίαρχο παράδειγμα της νεοκλασικής σχολής».

Σχόλιο αποφοίτου από την Έρευνα Αποφοίτων 2022

5.

Υποστηρικτικές Υπηρεσίες, Παροχές και Φοιτητική Μέριμνα

5.1. Δημιουργία Λογαριασμού πρόσβασης στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες του Πανεπιστημίου Αθηνών

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη σύνδεση στο δίκτυο του Πανεπιστημίου και την πρόσβαση στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες του Πανεπιστημίου είναι να έχετε **λογαριασμό χρήστη**.

Οδηγίες για τη δημιουργία και ενεργοποίηση λογαριασμού μπορείτε να βρείτε στον παρακάτω σύνδεσμο :

[Οδηγίες Δημιουργίας και Ενεργοποίησης λογαριασμού](#)

Ο πανεπιστημιακός λογαριασμός σας δίνει τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσετε τόσο την [υπηρεσία Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου](#), όσο και τις άλλες ψηφιακές υπηρεσίες που προσφέρει το [Κέντρο Λειτουργίας και Διαχείρισης Δικτύου \(ΚΛΕΙΔΙ\)](#).

Ο ενεργός λογαριασμός κατά τη διάρκεια της φοίτησής σας στο ΠΜΣ είναι αναγκαίος, αφού η ενημέρωση και η επικοινωνία με το Πρόγραμμα γίνεται αποκλειστικά μέσω του πανεπιστημιακό mail των φοιτητών.

5.2. Ηλεκτρονική Τάξη (E-class)

Η [Ηλεκτρονική Τάξη \(eClass\)](#) αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης ηλεκτρονικών μαθημάτων και υποστηρίζει την υπηρεσία ασύγχρονης τηλεκαίδευσης στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Παρέχει τη δυνατότητα ψηφιακής οργάνωσης και διάθεσης του εκπαιδευτικού υλικού των μαθημάτων αλλά και μία πλειάδα μέσων επικοινωνίας μεταξύ του διδάσκοντα και των φοιτητών, διευκολύνοντας την ομαλή και απρόσκοπτη διεξαγωγή του μαθήματος.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές συνδέονται στο eclass.uoa.gr με το Username/Password του πανεπιστημιακού e-mail τους. Η εγγραφή στα μαθήματα του eClass δεν σχετίζεται με την εγγραφή/δήλωση μαθημάτων στην Γραμματεία του ΠΜΣ στην αρχή κάθε εξαμήνου. Οι εγγραφές στα μαθήματα του eClass δεν γίνονται αυτόματα, αλλά θα πρέπει ο/η κάθε φοιτητής/τρια να εγγράφεται στα μαθήματα που επιθυμεί να παρακολουθήσει, προκειμένου να έχει πρόσβαση στο υλικό που αναρτάται και να λαμβάνει ανακοινώσεις σχετικές με το μάθημα.

5.3. Ψηφιακές Παροχές

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αποκτούν πρόσβαση με το ίδιο Username και Password και σε άλλες υπηρεσίες που παρέχονται από το Πανεπιστήμιο Αθηνών, όπως

- η Υπηρεσία Ανάρτησης Προσωπικών Ιστοσελίδων (http://email.uoa.gr/help/uoa/ftp_instructions.php)
- η Πρόσβαση στο Ασύρματο Δίκτυο του Ιδρύματος (<http://email.uoa.gr/help/uoa/wifi.php>)
- η Σύνδεση μέσω Ιδεατού Δικτύου (VPN) στο Δίκτυο του Ιδρύματος (http://email.uoa.gr/help/uoa/vpn_instructions.php)
- η δυνατότητα Απόκτησης Λογισμικού και Αδειών Χρήσης της Εταιρείας Microsoft (www.dreamspark.com)
- η Πρόσβαση σε Ηλεκτρονικές Βιβλιοθήκες (<http://www.lib.uoa.gr/>)
- η δυνατότητα Ασύρματης Πρόσβασης στο Διαδίκτυο ([Χάρτες Σημείων Πρόσβασης - WiFi Hotspots](#))

5.4. Ακαδημαϊκή Ταυτότητα (Πάσο)

Η ακαδημαϊκή ταυτότητα με δικαίωμα μειωμένου εισιτηρίου για όσους το δικαιούνται χορηγείται στους ενδιαφερομένους, κατόπιν ηλεκτρονικής αίτησής τους στον ιστότοπο «Ηλεκτρονική Υπηρεσία Απόκτησης Ακαδημαϊκής Ταυτότητας» (<http://academicid.minedu.gov.gr/>).

5.5. Φοιτητική Μέριμνα

Η Πανεπιστημιακή Λέσχη του ΕΚΠΑ προσφέρει στους φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών μια σειρά εκπαιδευτικών και κοινωνικών

προγραμμάτων. Οι φοιτητές/φοιτήτριες μπορούν να επωφεληθούν από μια σειρά παροχών και διευκολύνσεων, όπως:

- [Τμήμα Σίτισης Φοιτητών](#)
- [Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Ευρέσεως Εργασίας](#)
- [Πολιτιστικός Όμιλος Πανεπιστημίου Αθηνών \(Π.Ο.Φ.Π.Α.\)](#)
- [Πανεπιστημιακό γυμναστήριο](#)
- [Υγειονομική Υπηρεσία](#)

Η Πανεπιστημιακή Λέσχη εδρεύει στο κέντρο της Αθήνας (οδός Ιπποκράτους 15 και Ακαδημίας, Αθήνα, 106 79). Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στην ιστοσελίδα

<https://www.lesxi.uoa.gr/foithiki-merimna.html>

5.6. Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία του ΕΚΠΑ (ΦμεΑ)

Η Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία του ΕΚΠΑ (ΦμεΑ), μεριμνά για την ισότιμη πρόσβαση των φοιτητών με διαφορετικές ικανότητες και απαιτήσεις στην εκπαιδευτική διαδικασία και στις εξετάσεις, μέσω της παροχής προσαρμογών στο περιβάλλον, υποστηρικτικών τεχνολογιών πληροφορικής και υπηρεσιών πρόσβασης. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στην ιστοσελίδα <https://access.uoa.gr/>.

5.7. Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών

Το Πανεπιστήμιο Αθηνών στα πλαίσια του εκπαιδευτικού και του ευρύτερου επιμορφωτικού έργου του, παρέχει στους φοιτητές του τη δυνατότητα κατά τη διάρκεια των σπουδών τους να αποκτήσουν τη γνώση μιας ή περισσότερων γλωσσών, που είναι αναγκαία όργανα επιστημονικής ολοκλήρωσης.

Το έργο αυτό επιτελείται από το [Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών](#) του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Η Γραμματεία του Διδασκαλείου Ξένων Γλωσσών στεγάζεται στο κτίριο της οδού Ιπποκράτους 7, 2^{ος} όροφος, Τ.Κ. 106 79.

Επικοινωνία:

Τηλέφωνα: 210-3688204, 210-3688232, 210-3688265, 210-3688266, 210-3688263

E-mail: [secr\[at\]didaskaleio.uoa\[dot\]gr](mailto:secr[at]didaskaleio.uoa[dot]gr)

Πίνακας 2: Εγκαταστάσεις και υπηρεσίες του ΕΚΠΑ για την υποστήριξη των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών

Υπηρεσίες Υποστήριξης	Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	Εγκαταστάσεις σπουδών και αναψυχής
Μονάδα Προσβασιμότητας Φοιτητών με Αναπηρία	Μονάδα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης	9 κτηριακά συγκροτήματα (στις Σχολές) της Παν/κής Βιβλιοθήκης 2 Βιβλιοθήκες-Αναγνωστήρια της Παν/κής Λέσχης
Υγειονομική Υπηρεσία	Συνήγορος του Φοιτητή	Υπολογιστικό Κέντρο
Φοιτητικές Εστίες (4 κτήρια)	Εργαστήριο Ψυχολογικής Συμβουλευτικής Φοιτητών	Γεροσταθοπούλειο Πανεπιστημιακό Αστεροσκοπείο
Υπηρεσίες Σίτισης	Γραφείο Συμβουλευτικής ΠΤΔΕ	Γραφείο Πολυμέσων για την εξυπηρέτηση των Φοιτητών
Ταμείο Αρωγής Φοιτητών	Μονάδα Κοινωνικής Ψυχικής Υγιεινής	Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών
Υποτροφίες - Βραβεία	Γραφείο Συμβουλευτικής, Θεολογική Σχολή	Διδασκαλείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας
Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Ευρέσεως Εργασίας Φοιτητών	Συμβουλευτικό Κέντρο Ομηλικών	Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο, κολυμβητήριο και κέντρο άθλησης
Τηλεφωνική Γραμμή Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης (10306) για τον Covid-19	Γραφείο Διασύνδεσης	Πολιτιστικός Όμιλος Φοιτητών

